

Azərbaycan Respublikasının
Kosmik Agentliyi - Azərkosmos

İLLİK HESABAT

2021-ci il üzrə

azərkosmos

fərdi mükəmməllik

MÜNDƏRİCAT

1. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KOSMİK AGENTLİYİ - AZƏRKOSMOS

1.1 İdarə Heyəti

1.2 Baxış, Missiya, Təşkilat daxili dəyərlər

1.3 Strateji fəaliyyət istiqamətləri

2. TELEKOMMUNİKASIYA

3. YER MÜŞAHİDƏSİ XİDMƏTLƏRİ

4. TELEPORT XİDMƏTLƏRİ

5. SOSIAL VƏ İQTİSADI İNKİŞAF

6. BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ

7. TƏDQIQAT VƏ İNKİŞAF

8. MALİYYƏ HESABATLARI

9. GƏLƏCƏYƏ DAİR PLANLAR

Qısaltmalar

1. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KOSMİK AGENTLİYİ - AZƏRKOSMOS

Azərbaycan Respublikasının telekommunikasiya peykinin hazırlanması, orbitə çıxarılması, idarə olunması və istismarı işlərinin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə **Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 2010-cu il 3 may tarixli 885 nömrəli Sərəncamı ilə Azərkosmos ASC təsis edilib.** ASC 2011-ci ilin fevral ayının 7-də dövlət qeydiyyatına alınıb. Cənab Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il 27 aprel tarixli 1326 nömrəli Fərmanı əsasında **"Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi - Azərkosmos"** publik hüquqi şəxsi yaradılıb və Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (indiki Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi (RİNN)) tabeliyinə verilib. RİNN-in tabeliyində fəaliyyət göstərən Agentlik "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (ASC) hüquqi varisidir və onun funksiyaları yenidən təşkil edilib.

Ötən 10 il ərzində Azərkosmosun bazarda özünü peyk operatoru və ASC kimi mövqeləndirməsi 40-dan artıq ölkədən yüzlərlə uğurlu əməkdaşlığın qurulmasına yol açdı. Bu gün kosmos sahəsində fəaliyyət göstərən 50-yə yaxın agentliklərin 80%-i həm də həmin ölkələrin peyk operatorlarıdır və müxtəlif təyinatlı peykləri idarə edirlər. Əksər kosmik agentliklərin məqsədi öz peyklərini hazırlayıb orbitə buraxmaq olsa da, digər aparıcı istiqamətləri yeni texnologiyalara, kosmosa giriş əldə etmək, elmi tədqiqatlarla məşğul olmaq, kosmik turizmə töhfə vermək və kosmos sahəsində təhsil proqramlarını icra etməkdir. Azərkosmosun Agentlik statusuna malik olması ona sadalanan bu istiqamətlərdən başqa, həmçinin kosmos diplomatiyası kimi yeni qapıları açmağa kömək edir. Təsdiqlənmiş Nizamnaməyə əsasən Agentliyin fəaliyyət istiqamətlərinə aşağıdakı bəndlər daxildir:

Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzi

Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi

"Azərkosmos" publik hüquqi şəxsin yaradılması ilə Azərkosmosun yeni nizamnaməsi hazırlanaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilib. **Nizamnamə** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 26 fevral tarixli 54 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilib. Agentliyin nizamnamə fondunun məbləği 272,605,880 (iki yüz yetmiş iki milyon altı yüz beş min səkkiz yüz səksən) manatdır.

Nizamnamə və struktura əsasən Azərkosmosun fəaliyyətinin əsasını kosmik fəaliyyət, o cümlədən telekommunikasiya, Yer müşahidəsi və digər təyinatlı peyklərin və kosmik obyektlərin orbitə çıxarılması, idarə edilməsi, eləcə də istismarı sahəsində ümumdövlət və ictimai əhəmiyyət daşıyan funksiyaları həyata keçirmək təşkil edir.

- a) müvafiq sahədə dövlət siyasətinin formalaşmasında iştirak etmək və bu siyasətin həyata keçirilməsini təmin etmək
- b) müvafiq sahədə tənzimləməni və nəzarəti həyata keçirmək
- c) müvafiq sahənin inkişafını təmin etmək
- d) peyklər və digər kosmik obyektlər əsasında qurulan sistemlər vasitəsilə Azərbaycan Respublikasının qlobal informasiya məkanına inteqrasiyasını genişləndirmək
- e) kosmik fəaliyyət sahəsində dünyada gedən texnoloji inkişafdan Azərbaycan Respublikasının faydalanmasını, sosial-iqtisadi inkişaf, kommersiya, elmi fəaliyyət və dövlət məqsədləri üçün müxtəlif peyklərin, kosmik texnika və kosmik vasitələrin əldə olunmasını, idarə edilməsini və istismara verilməsini təmin etmək
- f) dövlət qurumlarını, yerli özünüidarəetmə orqanlarını, hüquqi və fiziki şəxslərin müxtəlif təyinatlı peyk şəbəkələrinə qoşulma imkanları ilə təmin etmək
- g) Azərbaycan Respublikasında kosmik fəaliyyət sahəsində sahibkarlığı təşviq etmək, möhkəmləndirmək və dayanıqlı inkişafını dəstəkləmək
- h) peyklər və peyk sistemləri vasitəsilə peyk rabitəsi, telekommunikasiya xidmətləri, yüksəksürətli peyk internet xidməti, radio və televiziya yayımı, məsafədən qəbuletmə, Yer müşahidəsi, zondlama, şəkil çəkmə, kosmik təsvirlər üzrə xidmətləri və digər növ peyk xidmətlərini təşkil və təqdim etmək
- i) peyklərdən, peyk sistemləri və yerüstü qurğulardan səmərəli istifadəni və kommersiya fəaliyyətini təşkil etmək
- j) kosmik fəzada olan peykləri və onunla əlaqədar olan yerüstü peyk idarəetmə sistemlərini istismara qəbul etmək
- k) Azərbaycan Respublikasında və onun hüdudlarından kənarında peyk xidmətlərinin və peyk avadanlıqlarının, proqram təminatlarının satışını həyata keçirmək, o cümlədən müvafiq satış şəbəkəsini yaratmaq
- l) peyk idarəetməsi və istismarı, peyk xidmətləri və onların marketinqi, orbital mövqelərin və əlaqədar radiotezliklərin koordinasiyası, kosmik operatorlarla əlaqələrin tənzimlənməsi üzrə kadrların hazırlanmasını təşkil etmək
- m) müvafiq inkişaf konsepsiyalarında və dövlət proqramlarında nəzərdə tutulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə bağlı tədbirləri həyata keçirmək.

Ehtiyat Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzi

Azerkosmos öz fəaliyyətini Bakı şəhərində yerləşən Mərkəzi, Abşeron rayonunun inzibati ərazisində yerləşən Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzi (ƏYPİM) və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək rayonunun Nəhəcir kəndi ərazisində yerləşən Ehtiyat Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzində (EYPİM) həyata keçirir. Hazırda "Azerspace-1" və "Azerspace-2" telekommunikasiya və "Azersky" optik müşahidə peyklərinin istismarı və idarəedilməsi tamamilə Azərbaycanlı kadrlar tərəfindən həyata keçirilir.

Mövcud müştərilərin texniki müraciətləri – telekommunikasiya xidmətlərində **24/7** rejimində; məsafədən müşahidə xidmətlərində isə **8/5** rejimində, **4 dildə** (azərbaycan, ingilis, rus və türk) təmin olunur. İşçi heyəti 150 nəfərdən ibarətdir.

1.1 İDARƏ HEYƏTİ

İdarə heyəti

2021-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamına əsasən Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyinə yeni İdarə Heyətinin Sədri təyin olundu.

İşçi heyəti

Azərkosmosun əməkdaşları Azərbaycanın, eləcə də Avropanın qabaqcıl ali məktəblərinin məzunları, gənc və peşəkar yerli mütəxəssislərdir. Əməkdaşların 25%-i bakalavr və ya magistratura təhsilini Türkiyə, Rusiya, Macarıstan, İngiltərə, Fransa, ABŞ və İtaliya kimi ölkələrdə alıblar. İşçi heyəti inkişaf etməyə davam edən perspektivli komandadır. Texniki heyət xarici ölkələrin peyk operatorlarında və peyk istehsalı sahələri üzrə praktiki təlimlərdə iştirak edib.

2021-ci il ərzində istedadlı işçilərin müəyyən edilməsi, inkişafı və saxlanılması məqsədilə strukturlu yanaşmanın hazırlanması üzrə işlərə başlanılıb. Buraya daxili mentorluq proqramı və işçilərin fərdi inkişafının təşviq edilməsi ilə bağlı "İşçilərin Fərdi İnkişaf planı" proseduru, rəhbər və işçi heyətinə müvafiq təlimlər verilməsi və yeni prosedurun tətbiqi daxildir. 2021-ci il ərzində Azərkosmos tərəfindən işçilər üçün ümumilikdə 100-dən çox təlim proqramı həyata keçirilib.

Heyətin Tərkibi

Saməddin Əsədov
İdarə Heyətinin Sədri

Dunay Bədirxanov
Sədr müavini

Fuad Aslanov
Sədr müavini

İdarə Heyəti barədə daha ətraflı məlumatı qurumun internet saytından əldə etmək mümkündür:

<https://azercosmos.az/about-us-management>

1.2 BAXIŞ, MISSIYA, TƏŞKİLAT DAXİLİ DƏYƏRLƏR

Baxış

Azərbaycanı dünya kosmik sənayesinin aparıcı qüvvələrindən birinə çevirmək

Missiya

Kosmik fəaliyyət sahəsində sülh və rifah naminə yüksək texnologiyalara əsaslanan fərdi həllər yaratmaq

Təşkilat daxili dəyərlər

Komanda ruhu

Kollektivimiz mənəvi cəhətdən sağlam, savadlı və bacarıqlı insanlardan ibarətdir. Bilik, bacarıq və təcrübəsini bir-biri ilə paylaşan kollektivimizin hər bir üzvü öz şəxsi uğurunu komandada işləmək bacarığı ilə reallaşdırır.

Dürüslük

Biz bir-birimizə geri dönüşlər edirik və şirkətin inkişafını, marağını ali məqsəd hesab edərək dürüst rəylər yazırıq. Komandada sağlam mühitin olması rəy və təkliflərimizin təhrifsiz, qərəzsiz qarşılanmasına şərait yaradır.

Peşəkarlıq

Biz işi dəqiq və qarşıya qoyduğumuz hədəflərə çatmaq məqsədi ilə edirik. Qərarların vaxtında və düzgün verilməsi bizim iş prinsipimizdir. Vəzifə öhdəliklərimizi vicdanla və keyfiyyətlə icra edirik. Fəaliyyətimizin nəticəsinə, atdığımız addımlara və qəbul etdiyimiz qərarlara görə məsuliyyət daşıyıırıq.

Öyrənməyə maraq

Biz gənc və dinamik komanda olaraq daima öyrənməyə həvəslilik, yeni təşəbbüslərlə çıxış edirik. Bu bizim dayanıqlı inkişafımıza şərait yaradır və fəaliyyət sahələrimizi genişləndirməyə köməklik edir.

Çeviklik

Biz qərar verərkən, işləri icra edərkən hədəfə fokuslanırıq və prioritetləri düzgün müəyyənləşdirərək daim çevik davranırıq. Paralel bir neçə layihələri yerinə yetirərkən icra tarixlərinə, əhəmiyyətli dərəcəsinə və miqyasına görə işlərimizi müvafiq qaydada planlayırıq.

Şəfqət

Biz bir-birimizə kömək etməyi, səbrlə dinləməyi bacarıırıq. İstənilən müzakirələrin mübahisəsiz, danışıqla irəliləməsinə inanırıq. Fərqli fikirlərə, rəy və təkliflərə açıq və qarşılıqlı hörmət prinsipi ilə bir-birimizi anlamağa çalışırıq, əməkdaşlıq etməyə çağırıırıq.

1.3 STRATEJİ FƏALİYYƏT İSTİQAMƏTLƏRİ

Azərbaycanın 2022-2024-cü illər üçün strateji inkişaf planı hazırlanarkən məqsədlər və hədəflər elə təyin edildi ki, Agentliyin illik fəaliyyət planları həm Milli Prioritetlərə cavab versin, həm Nizamnamədə qeyd edilən fəaliyyət istiqamətlərini əhatə etsin. Ötən strateji planlarda qeyd edilən ali məqsədlər, yəni strateji fəaliyyət istiqamətləri bir az da təkmilləşdirildi və Azərbaycanın uzunmüddətli baxışına nail olunmasına hədəfləndi. Belə ki, növbəti illər üçün uzun müddətli perspektivdə Azərbaycanın 5 əsas strateji fəaliyyət istiqamətləri kimi formalaşdı.

Strateji inkişaf planında bu 5 əsas fəaliyyət istiqaməti kimi nəzərdə tutulub. Belə ki, bu fəaliyyət istiqamətləri Azərbaycanın qarşısında məqsədlərin, hədəflərin qoyulmasına istiqamətlənib və hədəflərə çatmaq üçün fəaliyyət planının, yəni Azərbaycanın illik hədəflərinin, əsas performans göstəricilərinin təyin edilməsinə yol açır.

Strateji fəaliyyət istiqamətləri əsasında həyata keçirilən layihələrin mahiyyət etibarilə birbaşa ali məqsədlərə cavab verdiyi aydın olur. Bu istiqamətlər Azərbaycanın peyk operatoru kimi kommersiya fəaliyyətini genişləndirməsi, gəlirlərini artırması, kosmik agentlik kimi işə sosial-iqtisadi inkişafa töhfənin verməsi deməkdir.

Strateji fəaliyyət istiqamətləri

1. Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dəstək vermək

2. Ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına töhfə vermək

3. Kommersiya fəaliyyətimizi genişləndirmək və gəlirlərimizi artırmaq

4. Elmi tədqiqatların aparılmasına, kosmik fəaliyyət sahəsinin inkişafına dəstək vermək

5. Beynəlxalq kosmik təşəbbüslərdə iştirak edərək ölkənin beynəlxalq imicinin yüksəldilməsinə fayda vermək

2. TELEKOMMUNİKASIYA

"Birinci peykin orbitə çıxarılması əlbəttə, çox əlamətdar tarixi bir hadisədir. Biz bu işə beş il bundan əvvəl başlamışdıq. 2008-ci ildə mənim tərəfimdən Azərbaycan peykinin orbitə çıxarılması haqqında qərar verilmişdir. 2009-cu ildə Dövlət Proqramı qəbul edilmişdir. 2010-cu ildə "Azərkosmos" Səhmdar Cəmiyyəti yaradılmışdır və artıq Azərbaycan kosmik klubun üzvünə çevrilmişdir. Biz gələcəkdə də yeni peyklərin orbitə çıxarılması istiqamətində fəal işləyirik və buna nail olacağıq".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasının ilk telekommunikasiya peyki – "Azerspace-1" in orbitə buraxılması münasibətilə xalqımıza ünvanladığı təbrikindən, 8 fevral 2013-cü il

"Azerspace-1" telekommunikasiya peyki

Azərbaycanın **ilk telekommunikasiya peyki** "Azerspace-1" 2013-ci ilin fevral ayının 8-də Fransız Qvianasında yerləşən Kuru kosmodromundan uğurla orbitə buraxılıb. Peykin geostasionar orbitdə mövqeyi **46 dərəcə Şərq uzunluğundadır**. "Azerspace-1" peykinin tutumu hər birinin tutumu **36 MHz** olan **36 transponderdən** ibarətdir, onlardan 24-ü C, 12-si isə Ku diapazonlu transponderlərdir. Peykin yerləşdiyi orbital mövqə Malayziya Hökumətinə məxsusdur və Malayziyanın "MEASAT Satellite Systems" şirkəti ilə əldə olunan razılığa əsasən **birgə istifadə edilir**. 2021-ci ildə imzalanmış və həmin ilin 23 avqust tarixində qüvvəyə minən razılaşmaya əsasən "MEASAT" tərəfindən istifadə edilən Afrika şüası üzrə peyk tutumları, peyk üzərində sahiblik və istifadə hüquqları, "AFRICASAT" əmtəə nişanına dair hüquqlar, həmçinin həmin şüalar üzrə tutumlardan istifadə edən müştərilər bundan sonra Azərkosmosa təhvil verilib. Hazırda bütün tutumların satışı Azərkosmos tərəfindən həyata keçirilir. "Azerspace-1" peykinin əhatə dairəsinə **Avropa, Afrika, Mərkəzi Asiya, Yaxın Şərq və Qafqaz regionları** daxildir.

"Azerspace-2" telekommunikasiya peyki

Azərkosmosun telekommunikasiya xidmətlərinin davamlılığının və etibarlılığının təmin edilməsi, həmçinin yayımın əhatə dairəsinin, xidmət çeşidinin və satışların həcmnin artırılması məqsədilə 26 sentyabr 2018-ci il tarixində sayca **ikinci telekommunikasiya peyki olan "Azerspace-2"** Fransız Qvianasında yerləşən Qviana Kosmik Mərkəzindən uğurla orbitə buraxılıb. 2019-cu ilin yanvar ayında peykin idarəedilməsi tam olaraq Azərkosmosa təhvil verilərək həmin ilin fevral ayından kommersiya fəaliyyətinə başlanıb. Peykin geostasionar orbitdə mövqeyi **45.1 dərəcə Şərq uzunluğundadır**. "Azerspace-2" peykinin tutumu hər birinin tutumu **36, 54, 72, 76 MHz** olmaqla **35 Ku** diapazonlu transponderdən ibarətdir. Peykin yerləşdiyi orbital mövqə Almaniya Hökumətinə məxsusdur və ABŞ-ın "Intelsat" şirkəti ilə əldə olunan razılığa əsasən birgə istifadə edilir. "Azerspace-2" peyki hələ orbitə buraxılmamış artıq onun tutumlarının **46 faizi** dünyanın peyk xidmətləri üzrə aparıcı şirkəti olan "Intelsat" şirkətinə satılmış və bu müqavilə üzrə ödənişlər layihə dəyəri və maliyyələşmə xərclərinin 60

Telekommunikasiya xidmətləri

**Peyk tutumu
icarəsi**

**Teleradio
yayımı**

**Teleport
xidmətləri**

**Data və
telekommunikasiya**

faizinin geri qaytarılmasının təminatı olub. "Azerspace-2" peykinin əhatə dairəsinə **Avropa, Yaxın Şərq, Tropik Afrika, Mərkəzi və Cənubi Asiya regionları** daxildir. "Azerspace-2" peykinin uğurlu biznes fəaliyyəti sayəsində Azerkosmos regional peyk xidmətləri bazarında etibarlı tərəfdaş mövqeyini daha da gücləndirib.

Televiziya və radio kanallarımız milli peyklərimiz vasitəsilə dünyanın bir çox regionlarında yayımlanır, informasiya və milli təhlükəsizliyə töhfə verir.

Azerspace -1 peyki üzərindən Azərbaycanın televiziya kanalları vasitəsilə ölkə həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə maneəsiz çatdırılır. Yerli televiziya kanallarımızın əhatə dairəsi genişlənməmiş və **Avropa, Afrika, Yaxın Şərq, Qafqaz, Mərkəzi və Cənubi, Qərbi Asiya regionlarında** olan ölkələrdə yayımlanmağa başlamışdır. "Azerspace-1" peyki vasitəsilə yayımlanan Azərbaycan televiziya və radio kanalları və peykə texniki qoşulma ilə bağlı dünyadakı **Azərbaycan diaspora təşkilatlarının** məlumatlandırılması həyata keçirilmiş, diplomatik missiyalarda kanalların baxılması üçün texniki işlər təşkil edilib.

Hazırda ölkənin **16 televiziya** və **11 radio kanalı** "Azerspace-1" peyki üzərindən yayımlanır.

Beynəlxalq bazarda mövcud vəziyyətin dəyərləndirilməsi

Afrika, Avropa və Yaxın Şərq regionunda uzun illər ərzində telekommunikasiya xidmətləri göstərən güclü peyk operatorları mövcuddur. Regionda bazara yeni peyk operatorları yeni nəsil peyk həlləri (HTS - böyük tutumlu peyk, rəqəmsal faydalı yük, proqram təminatı ilə idarə edilə bilən peyk tutumları və şüaları) ilə daxil olduğu üçün kəskin rəqabət var. Eyni zamanda aşağı orbitli peyk qruplaşmalarının, meqa layihələrin (**Telesat, SpaceX, Amazon Kuiper, OneWeb**) sayı və həcmi artmaqdadır. Bu da geostasionar peyklərə potensial rəqabət deməkdir. **Intelsat, Eutelsat, SES** kimi böyük şirkətlərdən başqa **Türksat, Arabsat, Yahsat** kimi peyk operatorlarını regional rəqiblər kimi göstərmək olar.

2. TELEKOMMUNİKASIYA

“Azerspace-1” telekommunikasiya peykindən yayımlanan Azərbaycanın televiziya kanalları yanvarın 28-dən HD (High Definition – yüksək dəqiqlikli) formatda yayıma keçib.

Azərkosmos, Milli Televiziya və Radio Şurası, “Radio-Televiziya Yayımı və Peyk Rabitəsi” İstehsalat Birliyi və Dövlət Radiotezliklər

İdarəsinin birgə razılığına əsasən yerli televiziya kanallarının yayımında təsvir keyfiyyətinin daha üstün səviyyəyə gətirilməsi məqsədilə həyata keçirilən layihə çərçivəsində **28-dək yerli telekanallar HD keyfiyyətində** yayıma başlayıb.

Yerli televiziya kanalları **“Azerspace-1”** peyki üzərindən **11175/H/30000 tezliyi** ilə HD formatda yayımlanır.

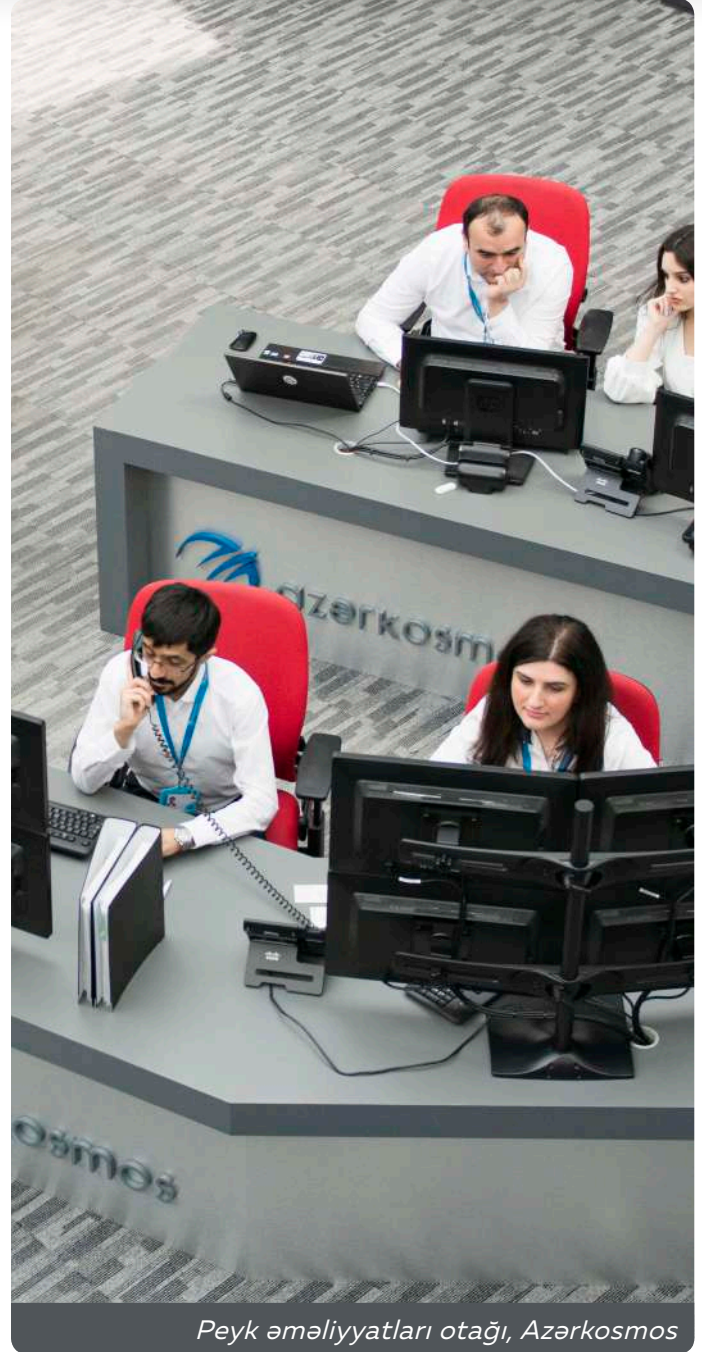
Yerli mühəndislər tərəfindən peşəkar xidmət

2021-ci il ərzində “Azerspace-1”, “Azerspace-2” və “Azersky” peyk sistemlərinin sazlığının qorunması və missiyalarının davamlı olması

üçün bütün peyk əməliyyatları və profilaktika işləri yerli mühəndislər tərəfindən uğurla icra edilib. Həmçinin, peyklərin sazlığına nəzarət olunmuş və ehtiyac halında qeyri iş saatlarında əməliyyatlara idarəetmə mərkəzindən və **məsafədən telefonla dəstək (on-call)** xidmətləri verilib.

2021-ci il ərzində “Azerspace-1”, “Azerspace-2” və “Azersky” peyklərinin səmərəli şəkildə yənəcəyindən istifadə edərək müəyyən edilmiş **orbital mövqeyində saxlanılması** və **kosmik tullantılar ilə toqquşma riskinin aradan qaldırılması** üçün bütün zəruri orbit əməliyyatları uğurla icra olundu.

Peyk əməliyyatları otağı, Azərkosmos

Azərkosmos il ərzində həyata keçirilmiş layihələr çərçivəsində peşəkar komandamız Azərbaycan Respublikasının ərazisində rabitə problemlərinin aradan qaldırılması, mobil rabitənin təşkili və rabitə təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin həyata keçirilməsi istiqamətində müxtəlif qurumlarla əməkdaşlıq edib. Eyni zamanda **ölkə ərazisində mobil VSAT (Very Small Aperture Terminal) texnologiyalarının** istifadəsinin

təşkilində dövlət qurumlarının **mobil VSAT avtomobilləri** üzərində quraşdırılmış terminallarının "Azerspace-1" peyki üzərindən fəaliyyəti tam olaraq sınaqdan keçirildi və istifadəyə verildi.

Beynəlxalq bazarda mövcud vəziyyətin dəyərləndirilməsi

İl ərzində Afrikada video və radio kanalları və məlumat və yayım xidmətləri olmaqla **Fransa, Zimbave, Qana, Toqo və s. ölkələrlə**

20-dən çox yeni müqavilə imzalandı, yeni satış strategiyası ilə **fransızdilli Qərbi Afrika ölkələri ilə** əlaqələr yaradıldı. NBA (Milli Basketbol Assosiasiyası) Afrika oyunları 15 gün ərzində "Azerspace-1" peyki vasitəsilə Afrika regionu üzrə izləyicilərə çatdırılıb.

Dünyanın bir çox televiziya və radio kanalları platformasında qlobal yayım xidmətləri göstərən, **Qana Respublikasının "View Satellite Network" şirkəti ilə kommersiya müqaviləsi imzalandı. Bu müqavilə ilə Azərkosmos Afrikadakı müştərilərinə "Azerspace-2" peykinin resursları vasitəsilə HD standartında yayım təqdim edir. Şirkət hazırda Qərbi Afrikada 20-dən çox televiziya, radio kanalı yayımlayır və yüksək keyfiyyətli infrastrukturunu ilə yayımı kanallara asanlıqla paylanmasını təmin edir.**

Bundan başqa il ərzində yeni **türk və qırğız kanallarının "Azerspace-1" peyki vasitəsilə** yayımının həyata keçirilməsi, habelə həmin kanalların HD formatında yayımlanması üzrə layihələr uğurla həyata keçirildi. Eyni zamanda, **Gürcüstanın "Media Holding" şirkəti ilə** imzalanmış əməkdaşlıq sayəsində Gürcüstanın daha 3 televiziya kanalı ("**Rustavi 2**", "**Comedy TV**", "**Marao TV**") "Azerspace-1" peyki üzərindən kommersiya yayımına başladı.

2021-ci ildə Azərkosmos Afrikanın "**InterSAT**" və "**Kymeta**" ilə şirkətləri tərəfdaşlıq etməyə başladı. "Azerspace-2" peykinin tutumlarını istifadə etməklə "Kymeta" şirkəti özünün U8 terminalları və "InterSAT"ın "SkyMOVE" xidmətləri vasitəsilə Afrikada mobil peyk rabitəsi xidmətlərinin çatdırılmasını həyata keçirdi. Bu tərəfdaşlıq sazişi "InterSAT" şirkətinə "Azerspace-2" peykinin tutumundan istifadə edərək hərəkət zamanı rabitə üçün tam əlaqə həllini təqdim etməyə imkan verdi və hər üç qurum arasında uzunmüddətli əməkdaşlıq əlaqələri üçün möhkəm zəmin yaratdı.

Müştəri əlaqələri

Azərkosmosun göstərdiyi xidmətlərdən dünyanın 42 ölkəsində yerləşən 182 özəl və dövlət müəssisələri yararlanır və

xidmətlərin əhatə dairəsinin coğrafiyasına baxdıqda mütləq əksəriyyəti (90%) Azərbaycan xaricindədir. Qurumun "Azerspace-1", "Azerspace-2" və "Azersky" peykləri üzrə ixrac portfelini əsasən ABŞ, Fransa, Böyük Britaniya, Malayziya, BƏƏ, Pakistan və Almaniya kimi dünyanın aparıcı ölkələrinin qabaqcıl şirkətləri təşkil edir. 2021-ci ildə "Azerspace-1" və "Azerspace-2" peyklərinin tutumlarının **80%-dən çoxu** ödənişli əsaslarla istifadə edilib. Müştəri məmnuniyyətinin idarə olunması, təkmilləşdirmə sahələrini dəqiq müəyyən edilməsi, müştərilərin ehtiyaclarının aydınlaşdırılması, satınalma prosesinin müəyyən edilməsi, müştəri münasibətlərinin yaxşılaşdırılması üçün Azərkosmos tərəfindən mütəmadi olaraq illik və yarımillik sorğular keçirilir. **Müştəri məmnuniyyət** sorğularından əldə olunan nəticə **artıq bir neçə ildir ki 90%-dən yuxarıdır**. Təşkil edilmiş müştəri sorğularına əsasən **məmnuniyyət səviyyəsi 2021-ci ildə 92% olub**.

3. YERİN MÜŞAHİDƏSİ XİDMƏTLƏRİ

“Azersky” optik müşahidə peyki

Azərkosmos Yer səthinin məsafədən müşahidəsi xidmətləri üçün **2014-cü ilin dekabrında** Fransanın “Airbus Defence and Space” şirkətinə məxsus “SPOT 7” yüksək ayırdetməli optik müşahidə peykini satın aldı. Peyk öz fəaliyyətini “Azersky” adı altında davam etdirir. “Airbus Defence and Space” şirkəti ilə imzalanmış strateji sazişə əsasən şirkətə məxsus “SPOT 6” və Azərkosmosa məxsus “Azersky” peykləri **vahid peyk qruplaşması** daxilində birgə istifadə edilir. Texniki xüsusiyyətlərinə gəldikdə ayırdetməsi **1.5 metr** olub, panxromatik və **6 metr** multispektral çəkilişlər apara bilir. Ərazini təkrar **çəkmə müddəti** isə **2 gündür**.

“Yer məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı” uğurla icra olunur

2022-ci ildə bitməsi gözlənilən “Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair **2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı**” çərçivəsində bir sıra dövlət qurumları ilə birgə layihələr icra olunub. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə torpaqların və əkinə yararlı ərazilərin inventarlaşması, torpaq örtüyü haqqında məlumatların yenilənməsi, bitkilərin vegetasiya mərhələlərinin monitorinqi, bitki məhsuldarlığının (pambıq, taxıl və s.) proqnozlaşdırılması kimi tapşırıqlar icra edilib. **Optik peyk təsvirlərindən** istifadə etməklə quraqlıq səviyyəsi üzrə hesabat hazırlanıb, xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin monitorinqi aparılmış, **işğaldan azad olunan ərazilərdə** meşə, su və torpaq ehtiyatları, fauna və flora, xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri, **faydalı qazıntı yataqları** haqqında məlumat toplanıb. Su ehtiyatlarının mütəmadi monitorinqi aparılıb və **ekoloji vəziyyətin** dəyişmə tendensiyası qiymətləndirilib. Dövlət Turizm Agentliyi ilə birgə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə turizm marşrutlarının müəyyən olunması ilə bağlı işlərə başlandı və turizm xəritələrinin hazırlanıb yenilənməsi kimi layihələr həyata keçirilib.

Azərbaycanın milli mənafeyinin qorunması istiqamətində xidmətlər göstərilib

Zəfərdə peyklərin özünəməxsus töhfəsi olmuşdur. Peyk təsvirləri günlük, hətta saatlıq əsaslarla təhlil edilərək, operativ şəkildə lazımlı informasiyanın ötürülməsilə əməliyyatların aparılmasına dəstək verərək Zəfər əldə edilməsində xüsusi rol oynayıb. Optik müşahidə peykin olması peyk təsvirlərinin vaxtında və keyfiyyətlə əldə edilməsilə hər hansı süni maneələri aradan qaldırmağa şərait yaratdı. Azərbaycan torpaqlarının işğalı dövründə peyk təsvirlərinin təhlili nəticəsində **Ermənistanın qeyri-qanuni fəaliyyəti** haqqında məlumatlar sübutlar şəklində toplandı, Birləşmiş Millətlər Təşkilatına təqdim olunması üçün sənədləşdirildi və beynəlxalq təşkilatlara təqdim edildi.

Sözgedən təsvirlər sayəsində Ermənistanın Qarabağda tarixi və mədəni irsimizə qarşı törədilən **qeyri-qanuni fəaliyyətləri barədə** inkaredilməz faktlar toplusu hazırlandı. Eyni zamanda, peykimizin xidmətlərindən post-müharibə dövründə də, işğaldan azad olmuş ərazilərimizin effektiv bərpa olunması, xəritəçəkmə, planlaşdırılma, monitoring, müdafiə, təhlükəsizlik və digər sahələrdə də aktiv istifadə olunur.

Peyk təsvirləri

- Ağ-qara təsvir (Panxromatik);
- Rəngli təsvir (Multispektral);
- Pan-dəqiqləşdirilmiş təsvir (Pansharpened);
- Stereo və Tristereo təsvirlər.

Peyk təsvirlərinin emalı

- Rəqəmsal yüksəklik modeli DEM/DSM/DTM;
- Mozaika və radiometrik balanslaşdırma;
- Müxtəlif formatlarda və proyeksiyalarda dəqiqləşdirilmiş ortofotoların hazırlanması;
- Təsvirlərdə dəyişikliyin aşkarlanması və s.

3. YERİN MÜŞAHİDƏSİ XİDMƏTLƏRİ

Suqovuşan kəndi, Azersky peyk təsviri

İl ərzində peşəkar komandamız tərəfindən "Azersky" peykinin yüksək ayırdetməli təsvirlərinin istifadəsi ilə rüblük kosmik monitorinqlər həyata keçirildi, yerli və xarici bazarda müxtəlif ölçülü layihələrə imza atıldı.

2021-ci il ərzində **"Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer in məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"** çərçivəsində 60 bənd üzrə hesabatlar hazırlanmış, dövlət qurumlarına göndərilmişdir. Azerkosmos dövlət proqramının uğurla icra olunması, gözlənilən nəticələrin əldə olunması üçün bütün lazımi tədbirlərin həyata keçirilməsinə xüsusi diqqət ayırır.

Əhəmiyyətli ərazilərin monitorinqi və ortofoto xəritələrin hazırlanması: İl ərzində kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafı çərçivəsində Yer in məsafədən müşahidəsi məlumatları və texnologiyaları əsasında müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi ilə seçilmiş bitki növləri (**taxıl, pambıq, tütün, şəkər çuğunduru və çəltik**) üzrə əkin sahələri xəritəsi hazırlandı. Torpaqların məhsuldarlığının proqnozlaşdırılması, quraqlıq səviyyəsi, arıçılıq, otlaq və örüş üçün potensial ərazilər, pivot suvarma sistemləri və istixanalar müəyyən edilərək rəqəmsal xəritə formatında ərsəyə gəldi.

Eyni zamanda, "Azersky" peyk təsvirləri istifadə edilməklə kosmik monitorinqlərin aparılması, əhəmiyyətli ərazilərə hər hansı bir müdaxilənin aşkarlanması, koordinatlarının təyin olunması və sahəsinin hesablanması, müdaxilə olunan əraziyə gedən yolların sxeminin il ərzində bir neçə dəfə hesabat formasında hazırlanması həyata keçirildi.

Ümumdünya mədəni irs: Şəki şəhəri ərazisində yerləşən və Dünya İrs Ərazisinə daxil olan Yuxarı Baş Qoruğun "Azersky" peyk təsvirləri əsasında davamlı kosmik monitorinqinin həyata keçirilməsi, monitorinq zamanı qoruğun tikili və boş sahələrində, eyni zamanda qoruğun ərazisinə daxil olan meşə örtüyündə baş verən dəyişikliklərin müəyyən edilməsi - ağacların qırılması, yanğın yaxud xəstəlik nəticəsində baş vermiş ciddi zədələnmələrin aşkar olunması icra olundu.

"Xınalıq" Dövlət Tarix-Memarlıq və Etnoqrafiya Qoruğunun YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına salınması üçün nominasiya faylının hazırlanması prosesində lazım gələn, nəzərdə tutulmuş şərtlər əsasında qoruğun ərazisi üzrə təqdim olunan məlumatların **CİS (Coğrafi İnformasiya Sistemləri)** mühitinə inteqrasiya edilməsi, müxtəlif qatları əks etdirən fərqli miqyas və dizayn üslubunda elektron xəritələrin hazırlanması işləri tamamlandı.

QARABAĞ ÜZRƏ FƏALİYYƏT

"Biz peykləri orbitə çıxaranda bəziləri sual verirdilər ki, bu, nə üçün lazımdır. Ancaq həyat göstərdi ki, bu, bizə çox lazımdır. Həm müharibə dövründə, həm müharibədən sonrakı dövrdə peyklərdən istifadə bizə çox böyük üstünlük təmin etdi."

Prezident İlham Əliyev

2021-ci il ərzində peyk təsvirlərinin istifadəsi ilə **27-si Qarabağ və Şərqi Zəngəzur üzrə olmaqla** ümumilikdə **75-dən çox layihə** həyata keçirildi. 30 illik işğalın sona çatması ilə Qarabağda, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə sürətli bərpa, yenidən-qurma və inkişaf dövrü başlayıb. Azad edilmiş torpaqlarda bərpa işlərinin ən yüksək səviyyədə təşkil olunması, qarşıya qoyulmuş hədəflərin əldə olunması prosesində **"Azersky" peyki vasitəsi ilə** əldə edilən təsvirləri öz töhfəsini verməkdədir.

Sosial infrastrukturun bərpası:

İşğal nəticəsində dəymiş zərərin qiymətləndirilməsi çərçivəsində azad olunmuş inzibati ərazi vahidləri üzrə **889 yaşayış məskəninin peyk təsvirləri** əsasında mühari-bədən əvvəlki vəziyyətlərinin sənədləşdirilməsi üzrə sxematik materiallar hazırlandı. Məskun-laşma potensialının qiymətləndirilməsi həyata keçirildi. Tikinti-quruculuq işlərinin daha effektiv həyata keçirilməsi üçün daş-çınqıl-qum yataqlarının müəyyən olunması işləri aparıldı. Eyni zamanda, növbəti addım olaraq ərazilərdə dəmir yolu infrastrukturunun bərpası və yeni xətlərin planlaşdırılması, ərazinin aktual vəziyyətini əks etdirən yüksək məkan ayırdetməli peyk təsvirlərinin təqdim olunması nəzərdə tutulub. Sosial infrastrukturun bərpası istiqamətində ərazilərdə rabitə

şəbəkəsinin yaradılması məqsədi ilə optik rabitə xətləri Avtomatik Telefon Stansiyalarının (ATS) paylanma sxem-xəritələri hazırlandı.

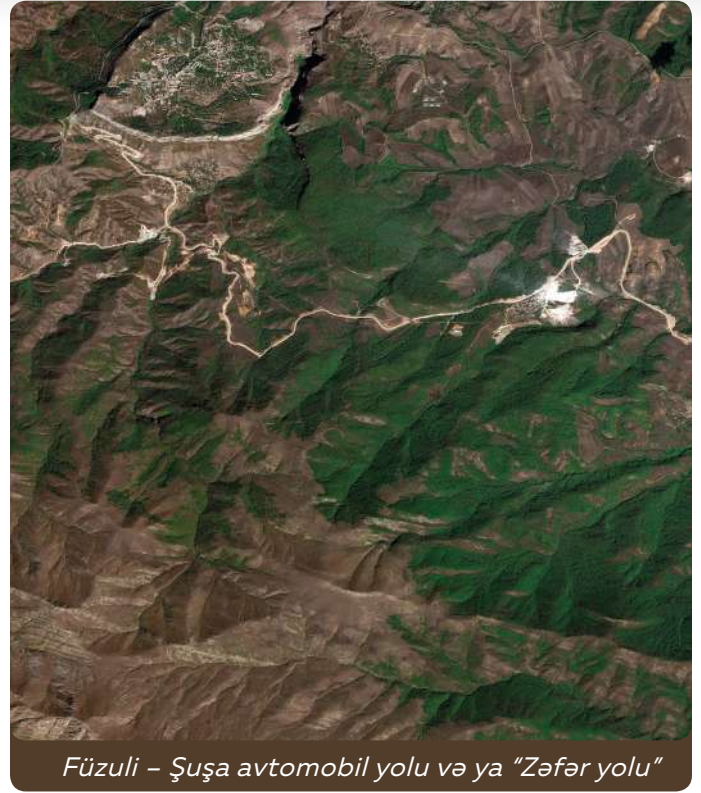
İqtisadi inkişafa töhfə: Qarabağ zonası işğaldan öncə dağlıq və aran hissələrində üzümçülük, taxılçılıq, meyvəçilik, tərəvəzçilik, pambıqçılıq, tütünçülük, baramaçılıq, həmçinin heyvandarlıq sahələrinin inkişafı ilə seçilirdi və hazırda da bu sahələrin bərpası üçün böyük potensiala sahibdir. Bu potensialın üzə çıxarılması və doğru planlanmasına dəstək olmaq istiqamətində peyk monitorinqi ilə ərazilərdə çoxillik əkmələrlə bağlı (növlər üzrə) mövcud vəziyyətin təhlil edilməsi, bərpası və becərilməsi üçün ehtiyacların müəyyən olunması çərçivəsində layihələr müəyyən olundu. Əkin sahələrinin qiymətləndirilməsi və müqayisəli təhlili həyata keçirildi, əkinə yararlı potensial torpaqlar təyin edildi. Xüsusən **Ağdərə, Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı, Xocavənd** və **Zəngilan** rayonu ərazilərində üzümçülük üçün **potensial əkin sahələri** xəritələşdirildi. İri arıçılıq təsərrüfatlarının yaradılması üçün uyğun yerlərin seçilməsi və rotasiya marşrutlarının təyin edilməsi işləri də yekunlaşdırıldı. Habelə, əkinçiliyin və bağçılığın inkişafında çay yataqlarının istifadəsində də yararlı və potensial ərazilərin müəyyən-ləşdirilməsi üzrə layihələr işləndi və regionda balıqçılıq təsərrüfatlarının yaradılması istiqamətində ilkin olaraq **22 ədəd balıqçılıq**

3. YERİN MÜŞAHİDƏSİ XİDMƏTLƏRİ

Qubadlı rayonu, Bazarçay və Həkəri çayları

Füzuli – Şuşa avtomobil yolu və ya "Zəfər yolu"

təsərrüfatına yararlı sahələr müəyyənləşdirildi.

Qarabağın çox yüksək **turizm potensialı** var. Bu potensialı yüksəltmək məqsədi ilə "rafting" çay idman növünün inkişaf etdirilməsi üçün dağ çaylarında ekzotik sahələrin müəyyənləşdirilməsi (kiçik şəlälələr, kanyonlar və s.) işləri yerinə yetirildi, Qubadlı rayonu **Bazarçay**, **Həkəri çayı**, Kəlbəcər rayonu ərazisində **Tərtər çay üzrə uyğun ərazilər seçildi**.

Eyni zamanda, regionda "victory routes" turizm marşrutunun qurulması istiqamətinə dəstək üzrə peyk təsvirləri təqdim olundu.

Xocavənd rayonu əra-zisində "Safari park" tipli turizm obyektinin yaradılması müzakirə olundu, Kəlbəcər rayonu ərazisində **Vəng-İstusu** istiqamətində yeni turizm marşrutu işlənildi və hər iki layihənin xəritəsi tərtib olundu.

Təbii resursların qorunması və inkişafı

Azərbaycanın su resurslarının çox əhəmiyyətli

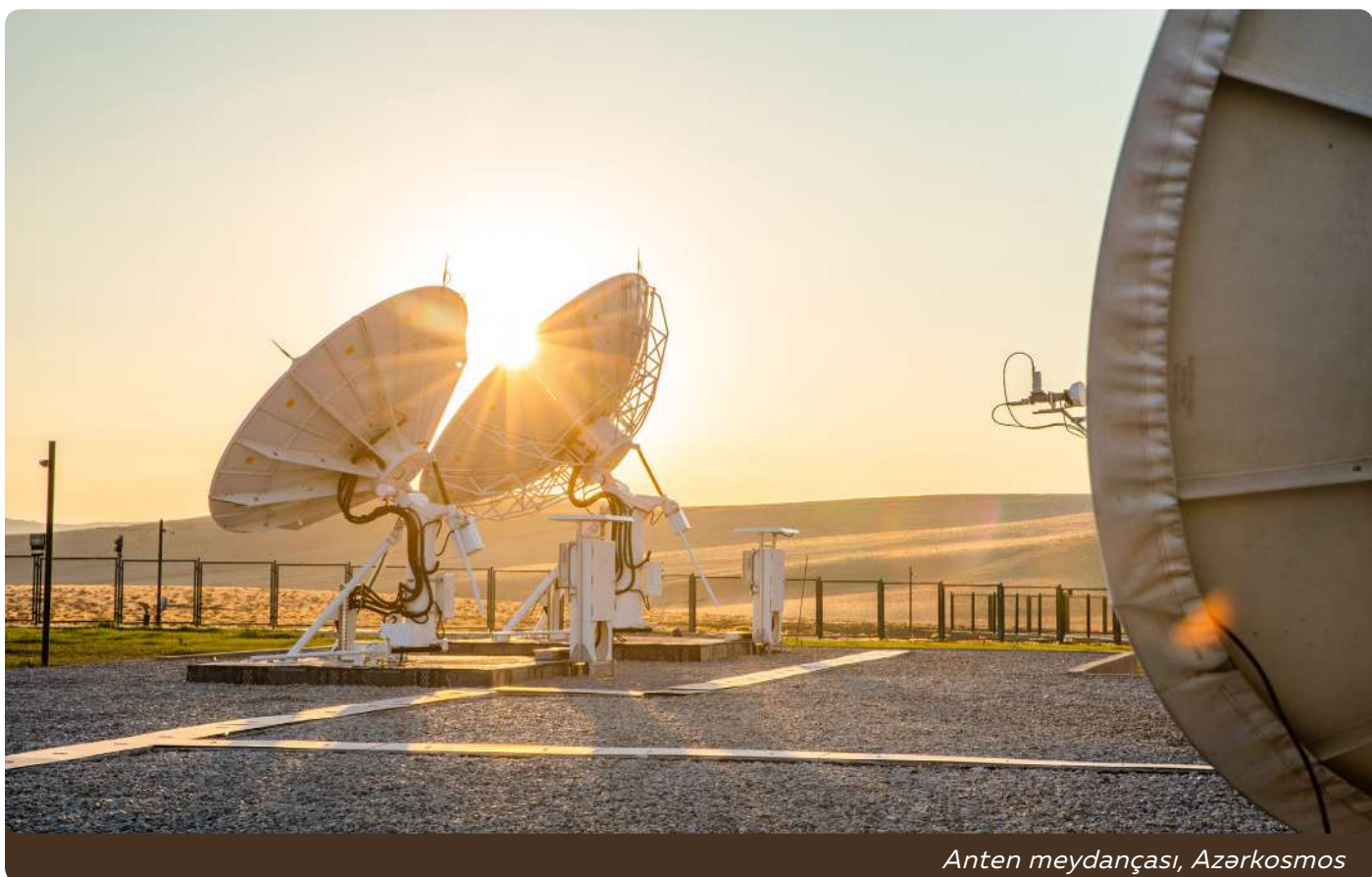
bir hissəsi, təbii çaylar, göllər və süni yaradılmış su anbarları işğaldan öncə **Qarabağ bölgəsində** idi. Bu istiqamətdə **peyk təsvirlərindən istifadə** etməklə aparılmış monitoring çərçivəsində mövcud su anbarları, SES-lər, göllər, çayların mövcud vəziyyəti və potensial imkanları təhlil olunmuş, mümkün su anbarlarının modelləşdirilməsinə dair ətraflı məlumat sənədləri hazırlandı. Ərazilərdə yeni su anbarlarının layihələndirilməsi və tikintisinin həyata keçirilməsi istiqamətində **Həkəri çayı** və **Bazarçay** üzrə su anbarının layihələndirilməsi üçün uyğun ərazilər müəyyənləşdirildi. **Sərsəng, Xudafərin, Suqovu-şan, Xaçınçay** və **Köndələnçay** su anbarlarının monitoring işləri aparıldı.

İl ərzində kənd təsərrüfatı sahələrinin sərhədləri boyunca meşə zolaqlarının salınması və xüsusi zolaqların ayrılması üçün mümkün sahələrin müəyyənləşdirildi.

4. TELEPORT XİDMƏTLƏRİ

Peyklərin idarə edilməsi Abşeron rayonunun inzibati ərazisində yerləşən **Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzində (ƏYPİM)** və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək rayonunun Nəhəcir kəndi ərazisində yerləşən **Ehtiyat Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzində (EYPİM)** Azərbaycanlı mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilir. Fövqəladə hallar zamanı peyklərin idarə edilməsi üçün **Azərbaycandan kənar**da - Malayziyada "Azerspace-1" peyki üzrə, İtaliyada "Azerspace-2" peyki üzrə, Fransada isə "Azersky" peyki üzrə ehtiyat yerüstü stansiyalar mövcuddur. 2020-ci ildə Azərkosmosun Abşeron rayonunda fəaliyyət göstərən teleportu Dünya Teleport Assosiasiyasının "Sertifikatlaşdırma proqram"ı üzrə bütün mərhələləri uğurla tamamlayaraq **"Tier 4" uyğunluq sertifikatını** əldə edib. "Tier 4" sertifikatına malik olan şirkətlər təqdim etdiyi teleport xidmətləri, texniki infrastruktur və iş prosesinin etibarlılığına və təhlükəsizliyinə **99,9% təminat** verir. Hazırda ƏYPİM-də, **Bakı teleportunda** olan müxtəlif şirkətlərə məxsus **15-dən çox antenlərlə** xidmət göstərilir. Ümumilikdə isə teleportun resursları "Azerspace-1", "Azerspace-2" və "Azersky" peykləri ilə yanaşı, digər peyk operatorlarının peyklərindən və anten üzərindən gələn siqnalları qəbul etməyə imkan verir. Avropa İttifaqının Kosmik Proqramlar Agentliyinin **Azərkosmos ilə EGNOS** – Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidmətinin genişləndirilməsində tərəfdaş olması və yerüstü antenlərin ƏYPİM-də yerləşdirilməsinə dair görülən işlər buna bariz nümunədir.

Anten meydançası, Azərkosmos

4. TELEPORT XİDMƏTLƏRİ

Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin Azərkosmosa səfəri

Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidməti (EGNOS) antenlərinin ƏYPİM-də qurulması istiqamətində fəaliyyətlər və Avropa İttifaqı Şurasının nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri

EGNOS (Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidməti) hazırda 22 aktiv peykdən ibarət olan və 1 metr dəqiqliklə koordinatlar verə bilən Avropa İttifaqına məxsus "Galileo" global naviqasiya peyk sisteminin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi üçün istifadə olunan artım (auqmentasiya) sistemidir. Sistem siqnal xətasını düzəldərək GPS məlumatın etibarlılığını və dəqiqliyini artırmağa xidmət edir. EGNOS yerüstü seqmentinə Dəstək Avadanlıqları, Missiya Nəzarət Mərkəzləri (MCCs), Sıralama, İnteqrasiya Monitoring Stansiyaları (RIMS) və Naviqasiya Yerüstü Stansiyaları (NLES) daxildir.

Azərkosmos və Avropanın GNSS Agentliyi arasında əlaqələrin yaradılması: Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidməti (EGNOS) antenlərinin ƏYPİM-də qurulması istiqamətində danışıqlara 2018-ci ildə başlanılmışdı. İlk görüşlərdə təklif müzakirə olunmuş, tərəflər arasında fikir mübadiləsi aparılmış və nəticə etibarlı ilə layihənin effektiv

şəkildə davam etdirilməsi üzrə işçi qrupu yaradıldı. EGNOS-un nümayəndə heyətinin Bakıya səfəri zamanı yerüstü stansiya baxış keçirildi. Beləliklə, 2021-ci ildə ƏYPİM-də sahə tədqiqat işləri aparıldı. Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidmətinə məxsus anten sisteminin yerləşdirilməsi ilə ölkəmizdə müxtəlif sektorlara yeni həll imkanları yaranacaq və aşağıdakı sahələrin inkişafına təkan verəcək:

Kənd təsərrüfatı

Aviasiya

Məkana əsaslanan xidmətlər

Tədqiqat və xəritəçəkmə

Dənizçilik

Dəmir yolu

Yol

Zamanlama və sinxronisasiya

Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel Azərkosmosu ziyarəti

2021-ci ilin iyul ayında ölkəmizə səfəri zamanı Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyinin Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzinə səfər edib. Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev ilə görüş zamanı Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığın Azərbaycan üçün xüsusi əhəmiyyət daşıdığını, müxtəlif sahələrdə, eləcə də nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar sektorunda əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün böyük potensialın olduğu vurğulanıb.

Rəşad Nəbiyev Avropa İttifaqının Kosmik Proqramlar Agentliyinin Azərkosmos ilə EGNOS – Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidmətinin genişləndirilməsində tərəfdaş olmasını yüksək qiymətləndirib. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidmətinə məxsus antenlərin yerləşdiriləcəyi teleport stansiyası ilə tanış oldu.

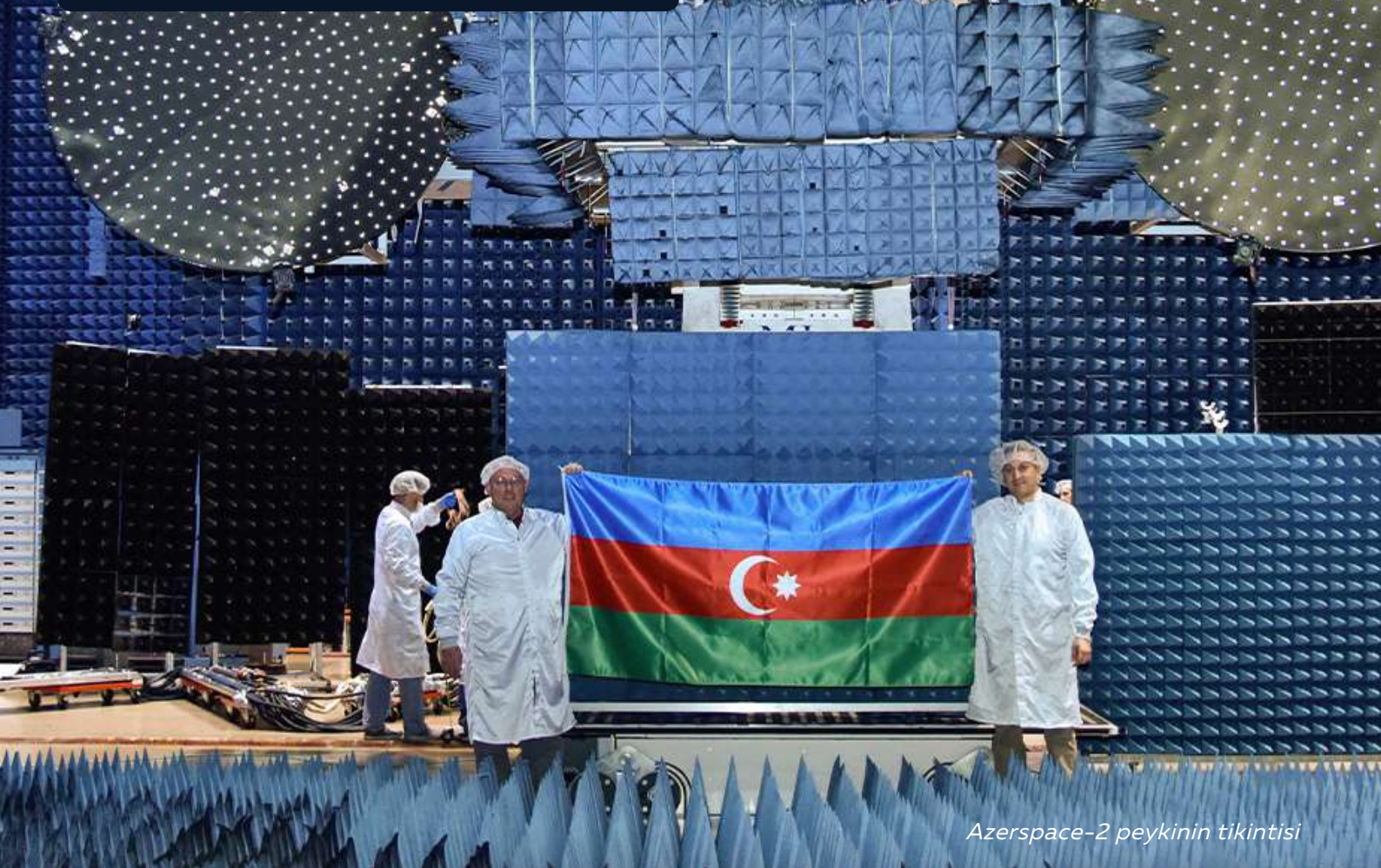
Şarl Mişel Peyk əməliyyatları otağında, 2021-ci il

4. TELEPORT XİDMƏTLƏRİ

Peyk Əməliyyatları Xidmətləri:

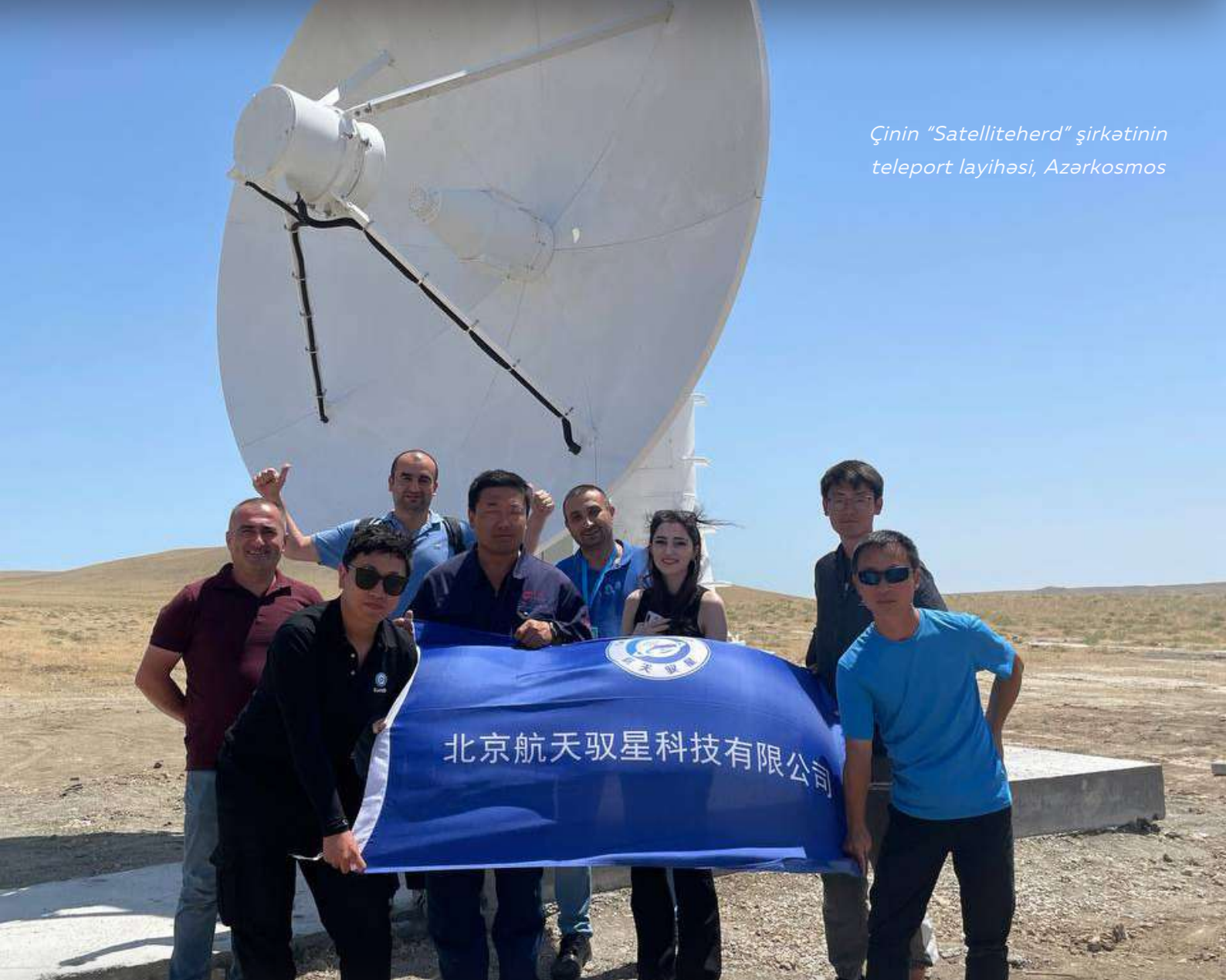
Azərkosmosun Teleportu 24/7/365 proaktiv monitoring və nəzarət xidmətləri üzrə 10 ildən artıq təcrübəyə sahibdir. Azərkosmos 2021-ci ildə "Peyk Əməliyyatları Xidmətləri" çərçivəsində peyk əməliyyat xərclərini azaltmaq istəyən mövcud peyk operatorları və bazara yeni daxil olan peyk operatorlarına peykin bütün həyat dövrü üçün uçuş əməliyyatları və mühəndislik xidmətləri təklif etməyə başladı. Bu təkliflərə "Peyk idarəetmə xidmətləri", "Şəbəkə əməliyyatları xidmətləri", "Yer sistemləri xidmətləri", "Təlim və konsultasiya" kimi xidmətlər daxildir.

Azerspace-2 peykinin tikintisi

Çinin "Satelliteherd" şirkətinin teleport layihəsi, Azarkosmos

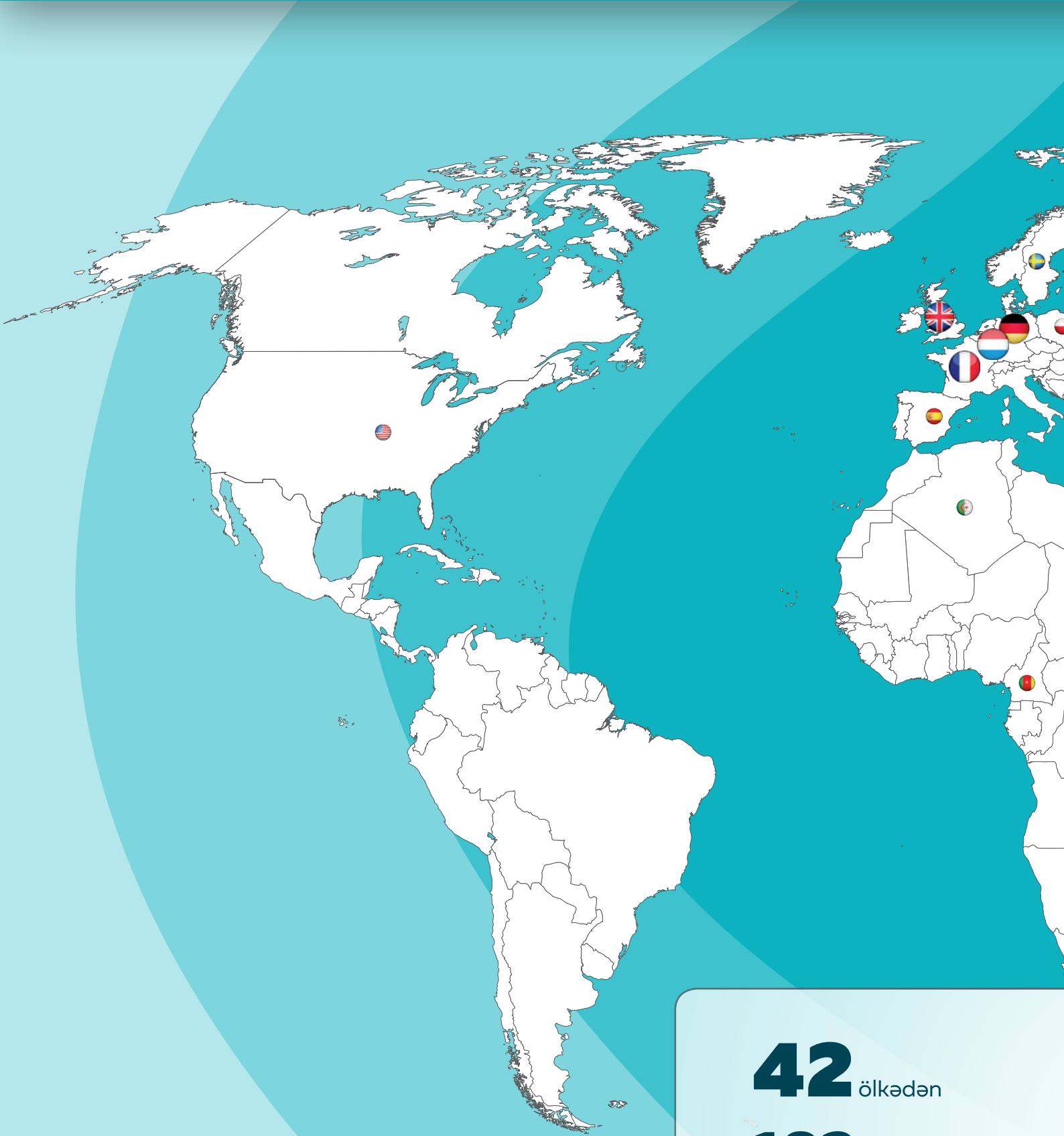
Çinin "Satelliteherd" şirkəti ilə əməkdaşlıq

2021-ci ilin iyul ayında Çinin kosmik sənayesinin kommersiya fəaliyyətini həyata keçirən yüksək texnologiya şirkəti "Satelliteherd" ilə əməkdaşlıq müqaviləsi imzalandı. Müqaviləyə əsasən "Satelliteherd" şirkəti Azarkosmosun Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzində diametri 4,2 metr olan yerüstü anten quraşdırdı.

İtaliyanın "LeafSpace" şirkəti ilə əməkdaşlıq

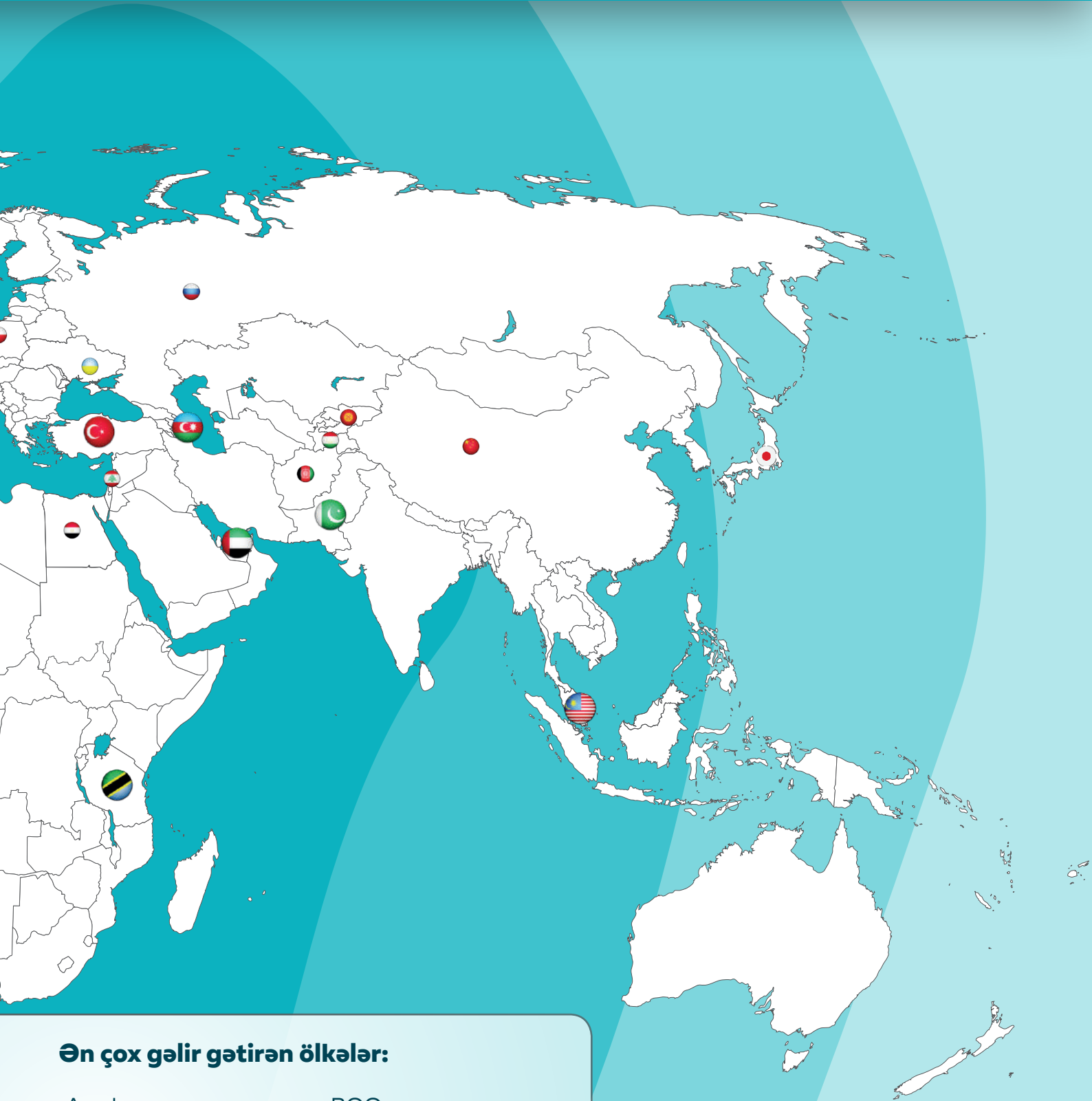
2021-ci ilin dekabr ayında İtaliyanın "LeafSpace" yerüstü stansiya şirkəti ilə S/X tezlik zolaqlarında fəaliyyəti nəzərdə tutulan, diametri 3.7 metr olan yerüstü antenin Azarkosmosun Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzində qurulmasına dair müqavilə imzalandı.

Azərkosmosun əməkdaşlıq coğrafiyası

42 ölkədən

182
şirkətlə əməkdaşlıq

Ən çox gəlir gətirən ölkələr:

- Azərbaycan
- BƏƏ
- Malayziya
- Pakistan
- Böyük Britaniya
- Tanzaniya
- Fransa
- Almaniya
- Lüksemburq
- Türkiyə

5. SOSIAL VƏ İQTİSADI İNKİŞAF

Yüksək rəqabət şəraitində əlavə dəyər xidmətlərinin xüsusi yeri

Kosmik sahədə artıq xam məlumatlara deyil, həmin məlumatlardan ərsəyə gələn həllərə, əlavə dəyər xidmətlərinə maraq artmaqdadır. Xüsusilə də Yerin müşahidəsi peyki vasitəsilə əldə edilən təsvirlərin emalı əsasında nəticələr göstərir ki, konkret problemlərə və onun həllinə yönəlmiş layihələr daha uğurludur və tələbata uyğundur. NSR (Qlobal kosmos iqtisadiyyatı haqqında hesabat sistemi) tərəfindən aparılan hesablamalara əsasən hökumət, müdafiə və hərbi müştərilərlə yanaşı kommersiya tələbatının artması Yerin müşahidəsi məhsullarının **2030-cu ilə kimi 73 mlrd ABŞ dollarlıq** bir bazar imkanını yaratması proqnozlaşdırılır. Bu bazarda mövqeyini saxlamaq və möhkəmləndirmək məqsədilə Azərkosmos təqdim etdiyi xidmətlərin coğrafiyasını və çeşidini genişləndirməli, xüsusilə də istifadəçilərə daha çox fayda verən əlavə dəyər xidmətlərinin artırılmasında maraqlı olmalıdır.

Bu istiqamətdə 2021-ci ildə ümumdövlət və ictimai əhəmiyyətli fəaliyyət həyata keçirildi.

Post müharibə dövründə, xüsusilə azad olunmuş ərazilərimizin ölkə iqtisadiyyatına inteqrasiyasına, həmin torpaqların iqtisadi potensialının müəyyənəşdirilməsinə və tələb olunan infrastrukturun qurulması işlərində **"Azersky" peykinin imkanlarından** istifadə olunmağa başlandı. Bundan başqa işğaldan azad olunmuş ərazilərdə dəymiş ziyanın hesablanması üçün beynəlxalq şirkətlər tərəfindən tədqiqatların aparılması zamanı daxil olan sorğu əsasında "Azersky" peyk təsvirləri və tələb olunan müvafiq təhlillər və hesabatlar hazırlandı. Paralel olaraq, hazırda **azad olunmuş rayonlarımıza qayıdış** planına əsasən peyk resursları vasitəsilə ərazilərin infrastruktur və relyef faktorlarına uyğun onların xüsusiyyətləri təhlil edilir.

İctimai əhəmiyyətli fəaliyyətə gəldikdə isə Azərbaycanda ilk dəfə olaraq **"Rocketry Azerbaijan"** raket modelçiliyi festivalı keçirilib, **"NewSpace"** Biznes Akselerator proqramı, **"NASA Space Apps"** hakatonu təşkil edilib və **"CanSat Azərbaycan"** tələbə model peyk müsabiqələrinə iştirakçıların sayı **15 universitetdən** olmaqla **400 nəfərdən çox tələbə** qatılıb.

2021-ci il ərzində Azərkosmos Azərbaycan Respublikasında kabel internetinin, mobil rabitənin zəif və ya mövcud olmadığı, 3G/LTE şəbəkəsinin sürətinin aşağı olduğu ərazilərdə yerləşən müəssisələri internet ilə təmin edə bilən "Azconnexus" peyk interneti platformasını istifadəyə verdi.

"Azconnexus" peyk internet platforması Azərkosmosun operatoru olduğu "Azerspace-1" telekommunikasiya peyki vasitəsilə kabel internetinin, mobil rabitənin zəif və ya mövcud olmadığı, 3G / LTE şəbəkəsinin sürətinin aşağı olduğu ərazilərdə yerləşən müəssisələri **sürətli internet xidməti ilə təmin etməyə** imkan yaradır.

"Azconnexus"dan faydalana biləcək biznes və sənayelərə hökumət və müdafiə, fəvqəladə hallar və fəlakətlərin bərpası, mədənçıxarma, video və məzmun çatdırılması, dənizçilik, turizm və qonaqpərvərlik, yanacaqdoldurma məntəqələri, kafe və restoranlar, ticarət mərkəzləri və market şəbəkələri və s. daxildir. Yüksək keyfiyyətli peyk interneti hazırda dənizdə neft platformalarında, mədən platformalarında və ucqar rayonlarda müdafiə qurumlarında, təcrid olunmuş yerlərdə mehmanxana və restoranlarda və kifayət qədər internet əhatəsi olmayan ərazilərdəki biznes, məlumat mərkəzlərində və digər çətin ərazilərdə işləyən insanlar üçün əlçatandır.

2021-ci il ərzində Azərkosmosa məxsus **"Azconnexus HUB" platforması** üzərindən müxtəlif layihələrin təşkili həyata keçirildi. Belə ki, Azərbaycan ərazisində fiber xətlərinin mövcud olmadığı ərazilərdə rabitə problemlərinin yaşanması və bu vəziyyətin həm ölkə daxili, həm də ölkə xarici ilə ciddi rəqəmsal uçurum yaratmasının qarşısının alınması məqsədi ilə Azconnexus HUB platformasının imkanlarından geniş istifadə olunur. Eyni zamanda bu il Azconnexcus HUB platformasının istifadəsi ilə **Bakı – Naxçıvan arasında ehtiyat Peyk rabitə əlaqəsi** həyata keçirildi.

Korporativ Sosial Məsuliyyət

COVID-19 pandemiyası

COVID-19 pandemiyası ilə dünya iqtisadiyyatı sosial normalar və münasibətlərin yenidən formalaşdığı bir dövrə addım atdı. Qlobal miqyasda müəssisələr müəyyən edilmiş iş üsullarını dəyişməli, yeni modellər tətbiq etməli oldular. Azərbaycan Respublikasında COVID-19 təhlükəsi ilə bağlı verilmiş ilk açıqlamalardan etibarən Azərkosmos bütün işçilərinin sağlamlığını qorumaq və uyğun iş mühitini təmin etmək üçün bütün zəruri qabaqlayıcı tədbirləri və qərarları qəbul etdi. Belə ki, COVID-19 pandemiyası səbəbindən, işçilərin bir-biri ilə təması və xəstəliyin bütün

komanda üzvləri arasında yayılması riskini azaltmaq üçün il ərzində növbəli iş rejimi tətbiq olundu, işçilərimiz bölünərək fərqli idarəetmə mərkəzlərindən xidmət göstərdilər. Bundan əlavə pandemiyanın iş mühitimizə, əməliyyatlarımıza, maliyyə vəziyyətimizə və digər fəaliyyət sahələrimizə göstərə biləcəyi təsirlərin minimuma endirilməsi istiqamətində tədbirlər görüldü. Pandemiya dövründə Azərkosmosun KSM tədbirləri çərçivəsində qanvermə aksiyaları və az təminatlı ailələrə dəstək məqsədilə mütəmadi yardım aksiyaları keçirildi.

5. SOSIAL VƏ İQTİSADI İNKİŞAF

Gənc istedadların təcrübə proqramlarına cəlb olunması

İnsan kapitalı korporativ uğurumuzun təməlidir. Kosmosla əlaqədar layihələr artdıqca komandanın böyüməsinə, yeni

istiqamətlərin araşdırılmasına ehtiyac yaranır ki, bunun üçün də dayanaqlı inkişafın təmin olunması vacibdir. Çətinliklərin aradan qaldırılması üçün zəif tərəflərin güclü tərəflərə çevrilməsinə nail olunmalıdır. Bu gün kadrlarda tək mərkəzliliyin olması, əvəzedicilərin azlığı böyüməkdə olan Azərkosmosa çətinliklər yaradır. Bundan başqa yeni peyk texnologiyaları layihələri və ələlxüsus "Yeni Kosmos" sektorunun yaratdığı yeni bazarla əlaqəli məhdud biliklər, biznes təcrübənin az olması da yeni inkişaf perspektivləri açır.

2021-ci il ərzində Azərkosmos ali məktəb tələbələrinin, həmçinin universiteti yeni bitirən gənc istedadların cəlb edilməsi və yeni kadrların inkişaf etdirilməsi üçün müxtəlif departamentlərdə təcrübə proqramları keçirib. Potensial əməkdaşlarımızı gələcəyin iş dünyasına hazırlamaq üçün iş modelimizi, təcrübəçilərimizə təklif etdiyimiz təlim və inkişaf proqramlarını mütəmadi olaraq təkmilləşdiririk. Gənclər təcrübə proqramları zamanı həm iş təcrübəsi qazanıb, həm də peyk sahəsində yeni bilik və bacarıqlar əldə edib.

Azərkosmos il ərzində müxtəlif universitetlərlə əməkdaşlıq imkanlarını genişləndirib, yeni mütəxəssislərin cəlb olunmasına və kosmik sahəyə maraq göstərən gənclərin dəstəklənməsinə xüsusi diqqət göstərib. Eyni zamanda il ərzində Azərkosmosun tələbələr tərəfindən göndərilən müraciətlər əsasında həmin gənclərin ixtisas və maraqlarına uyğun təcrübə proqramlarında iştirakı təmin olunub. Təcrübə proqramını uğurla başa vuran və kosmik sahədə fəaliyyətinə davam etmək istəyən yeni məzunların şirkətdə işlə təmin olunması da il ərzində həyata keçirilib.

Veinar, seminar, təlim və konfransların keçirilməsi

2021-ci il ərzində Azərkosmos tərəfindən müxtəlif mövzulu veinar, seminar, təlim və konfranslar keçirilib.

Bu çərçivədə orta və ali məktəb tələbələrini, habelə keçirilən tədbirlərdə iştirakda maraqlı olan şəxslər ilə peyk sahəsinin mütəxəssisləri arasında qarşılıqlı əlaqə imkanını yaradılıb. Təlimlər həm texniki, həm də qeyri-texniki sahədə mütəxəssisləşmiş əməkdaşlarımız tərəfindən fərqli kosmos mövzularını əhatə edib. Xarici təlimlərlə yanaşı, il ərzində Azərkosmosun işçi heyətinə qoşulmuş yeni əməkdaşlar üçün kosmos sahəsinə aid xüsusi təlimlər verilib.

Eyni zamanda 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikasının bir sıra dövlət qurumlarının əməkdaşları üçün CİS (Coğrafi İnformasiya Sistemləri) üzrə ixtisas təlimləri keçirilib, "CİS: əsas iş ardıcılığı", "CİS-də məkan təhlili" və "Peyk təsvirlərinin CİS mühitində istifadə edilməsi" təlimləri, eyni zamanda sifarişçilərin diqqətində olan aidiyyəti ərazilərin daimi monitorinqi və idarə olunmasında aktiv istifadə edilməsi mövzularına toxunulub.

İctimaiyyətlə əlaqələr və mətbuat

Azərkosmosun əməkdaşlıq etdiyi və fəaliyyəti haqqında xəbərləri, yenilikləri bölüşdüyü müəyyən xarici və yerli media qurumları, xəbər

saytları ümumilikdə Kütləvi İnformasiya Vasitələri (KİV) var. Mütəmadi olaraq hesabat xarakterli məlumatlar dərc edilir və video çəkilişlər, müsahibələr təşkil edilir. Azərkosmos statusu dəyişildikdən sonra artıq kosmik agentlik kimi il ərzində fəaliyyəti haqqında informasiyanı yerli media qurumları ilə mediada və televiziya kanallarında işıqlandırır.

Xarici mediaya gəldikdə isə kosmos, peyk sənayesi və telekommunikasiya sahəsində ixtisaslaşan media vasitəçiləri ilə öz fəaliyyəti və həyata keçirdiyi layihələr haqqında məlumat, press reliz, video material və digər onlayn dərc olunan reklam materiallarını yerləşdirir.

2021-ci ildə mətbuatda Azərkosmosun fəaliyyətinin əks edilməsi yönündə **20-dən çox pres reliz** dərc olunub. Bu il ərzində Azərbaycanın yerli kanal və radiolarına Azərkosmosun əməkdaşları tərəfindən **15-dən çox müsahibə** verilib. Kosmik sahədə reytingli jurnallardan hesab olunan "Teletimes"da Azərkosmosun kommersiya fəaliyyətinə və **şirkətin 10 illiyinə həsr olunmuş iki müsahibə dərc olunub.**

Brendin tanınması və reklam fəaliyyətləri çərçivəsində il ərzində telekommunikasiya sahəsinin aparıcı veb saytlarına (**Teletimes, Lyngsat, Satbeams veb saytlarında, MilsatMagazine rəqəmsal jurnalında**) Azərkosmosun xidmətlərinə dair reklamlar yerləşdirilmiş, düzgün hədəfləmə, reklam siyasəti və zəngin reklam məzmunu sayəsində mövcud korporativ saytda izləyici sayında artım qeydə alınıb.

Kosmik agentliklərin toplantısı - 2021

6. BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ

Türk dövlətlərinin kosmik agentliklərinin toplantısı, Bakı 2021

Ötən illər ərzində Azərkosmos Azərbaycan Respublikasını beynəlxalq kosmik sektorda ən yüksək səviyyədə təmsil etmək məqsədi ilə öz əməkdaşlıqlarını inkişaf etdirmək istiqamətində müxtəlif fəaliyyətlər həyata keçirdi. Milli kosmik sektorun beynəlxalq siması olmaq məqsədini prioritet hədəf tutaraq Azərkosmos ölkəni beynəlxalq tədbir və konfranslarda təmsil etdi, yeni əməkdaşlıqlar qurmaqla beynəlxalq kosmik ekosistemə tam inteqrasiya olunmaq, böyük layihələr həyata keçirmək və beynəlxalq təcrübələr əldə etməklə yerli mütəxəssislərin inkişafına təkan vermək məqsədilə zəruri addımlar atdı. Azərkosmos fəaliyyət göstərməyə başladığı gündən bəri Beynəlxalq Astronavtika Federasiyası (IAF), Beynəlxalq Telekommunikasiya Peyki Təşkilatı (ITSO), BMT-nin Kosmosdan dinc məqsədlərlə

istifadəsi Komitəsi (UN COPUOS), Avropa Peyk Rabitəsi Təşkilatı (EUTELSAT), Fotoqrammetriya və Məsafədən Zondlama üzrə Beynəlxalq Cəmiyyət (ISPRS), "İntersputnik" Beynəlxalq Kosmik Rabitə Təşkilatı, Dünya Teleport Assosiasiyası (WTA), Avropa, Orta Şərq və Afrika Peyk Operatorları Assosiasiyası (ESOA) kimi beynəlxalq əhəmiyyətli təşkilatlara üzv olub və bu qurumlar tərəfindən keçirilən tədbirlərdə Azərbaycan Respublikasını yüksək səviyyədə təmsil edib.

Bakıda Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin kosmik agentlikləri və qurumlarının toplantısı keçirildi

Dekabr ayının 21-də Azərbaycan Respublikasının Kosmos Agentliyi Azərkosmosun təşkilatçılığı ilə **Bakıda türk dövlətlərinin** kosmik idarə və təşkilatlarının ilk işgüzar görüşü keçirildi. Türk dövlətləri təşkilatına üzv və müşahidəçi dövlətlərin iştirak etdiyi görüşün əsas məqsədi türk dövlətləri arasında kosmos sahəsində birgə layihələri dəstəkləmək və əlaqələrin inkişafı üçün birgə fəaliyyət istiqamətlərini müəyyən etmək olub.

İclasda **Türkiyə** Kosmik Agentliyinin, **Qazaxıstan** Rəqəmsal İnkişaf, İnnovasiya və Aerokosmik Sənaye Nazirliyinin Aerokosmik Komitəsinin, **Özbəkistan** Nazirlər Kabineti yanında Kosmik Tədqiqatlar və Texnologiyalar Agentliyinin, **Qırğızıstanın** Rəqəmsal İnkişaf Nazirliyinin nümayəndələri, **Türkmənistanın** Sənaye və Rabitə Nazirliyi, **Macarıstan** Xarici İşlər və Ticarət Nazirliyinin Kosmik Tədqiqatlar Departamentinin rəsmiləri iştirak ediblər. Toplantıda dünyanın kosmik sahəsinin dinamik inkişaf fonunda türk ölkələrində bu sahənin inkişafı, birgə fəaliyyətin gücləndirilməsi, türk kosmik agentlikləri ilə təcrübə mübadilə proqramlarının reallaşdırılması kimi məsələlər müzakirə edilib. Daha sonra, Bakıda səfərdə olan Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin kosmik agentliklərinin və qurumlarının rəsmi nümayəndələri səfər çərçivəsində Azərkosmosun Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzi ilə tanış olublar.

İl ərzində, Azərbaycanda səfərdə olan **Türkiyənin Kosmik Agentliyinin prezidenti Sərdar Hüseyn Yıldırımın rəhbərlik etdiyi** nümayəndə heyəti də Azərkosmosa səfər etdi. Səfər çərçivəsində Sərdar Hüseyn Yıldırım Azərkosmosun fəaliyyəti, darəçiliyində olan "Azerspace-1", "Azerspace-2" və "Azersky" peykləri vasitəsilə göstərilən telekommunikasiya, teleradio yayım və Yer səthinin məsafədən müşahidə xidmətləri tanış oldu.

Türkiyənin Kosmik Agentliyinin səfəri 2021-ci il

İlk rəsmi xarici səfərini Azərbaycana edən Sərdar Hüseyn Yıldırım kosmik sahədə qardaş ölkə ilə yaxından əməkdaşlıq etməkdə maraqlı olduqlarını bildirdi. Həmçinin, kosmik sahədə hər iki ölkənin yüksək ixtisaslı peşəkar kadrlarının hazırlanmasında, onların nəzəri və praktiki biliklərinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində təcrübə mübadiləsinin vacibliyi də vurğulandı.

Belarus Milli Elmlər Akademiyası ilə görüş, 2021-ci il

2021-ci ildə Azərkosmos və Belarus Respublikasının Milli Elmlər Akademiyası nəzdində fəaliyyət göstərən "Geoinformasiya sistemləri" müəssisəsi arasında əməkdaşlıq müqaviləsi imzalandı.

Belarus Respublikasının Milli Elmlər Akademiyasının "Geoinformasiya sistemləri" müəssisəsinin nümayəndə heyəti Azərkosmosa səfər etdi. Səfərin çərçivəsində Azərkosmos və Belarusun Milli Elmlər Akademiyasının nəzdində fəaliyyət göstərən "Geoinformasiya sistemləri" müəssisəsi arasında Yer səthinin məsafədən müşahidə xidmətlərinə dair əməkdaşlıq müqaviləsi imzalandı.

6. BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ

Beynəlxalq Astronavtika Konqresi Bakı 2023

"Bu gün Azərbaycan kosmik klubun üzvüdür və 3 peyki ilə öz fəaliyyətini davam etdirir."

Cənab Prezident İlham Əliyevin "Kiber Kosmos buraxılışı" mövzusunda həsr olunan virtual 71-ci Beynəlxalq Astronavtika Konqresində videomüraciəti ndən, 12 oktyabr 2020-ci il

74-cü BAK ev sahibliyinə dair saziş

Beynəlxalq Astronavtika Konqresi Bakı 2023 tədbirinə ev sahibliyi (BAK 2023 Bakı)

İlk dəfə 1950-ci ildə Paris şəhərində keçirilmiş Beynəlxalq Astronavtika Konqresi (IAF) dünyada kosmik sahə üzrə ən nüfuzlu tədbirlərdən hesab olunur. Konqres Azərbaycanın 2018-ci ildən üzv olduğu Beynəlxalq Astronavtika Federasiyası (BAF), Beynəlxalq Astronavtika Akademiyası (IAA), Kosmik Hüquq üzrə Beynəlxalq İnstitut (IISL) və ev sahibliyi edən yerli tərəfdaşın birgə təşkilatçılığı ilə fərqli ölkələrdə keçirilir. Hər il sentyabr ayının sonu və ya oktyabr ayının əvvəlində baş tutan Konqresdə dünyanın **NASA** (ABŞ), **ESA** (Avropa), **CNES** (Fransa), **CNSA** (Çin), **JAXA** (Yaponiya), **ISRO** (Hindistan) kimi aparıcı kosmik agentliklərinin, elmi mərkəzlərin və mötəbər beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, məşhur alimlər, özəl sektorun yüksək səviyyəli rəsmiləri və gənc tədqiqatçılar daxil olmaqla kosmos sahənin **70-dən çox** ölkəni təmsil edən **6000-dən çox** nümayəndəsi iştirak edir.

Bu mötəbər tədbir, 50 il öncə, **1973-cü ildə** Ümummilli lider **Heydər Əliyevin təşəbbüsü** və təşkilatçılığı ilə Sovet İttifaqında yalnız bir dəfə məhz **Bakıda** 24-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi keçirilmişdir. Azərbaycanda kosmik sənayenin inkişafının cənab **Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqətində olmasını**, habelə ölkəmizin dünyada təbliği üçün yeni platforma olduğunu əsas tutaraq, 50 il sonra, **2023-cü ildə** 74-cü Konqresə region və MDB məkanında yenə də ilk dəfə olaraq **Bakı şəhərinin ev sahibliyi etməsi** planlaşdırıldı. Beləliklə, Azərbaycanın 2019-cu ildə 70-ci Beynəlxalq Astronavtika Konqresində 2023-cü ildə keçirilməsi nəzərdə tutulan 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi üçün Bakı şəhərinin namizədliyini irəli sürdü.

Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərinin namizədliyi uğurlu dəyərləndirildi və dünyada kosmik sahə üzrə nüfuzlu tədbirlərdən hesab olunan bu **Konqresin Bakıda keçirilməsi yekdilliklə qərar alınaraq** bəyanıldı və keçirilən iclasda Bakı qalib elan edildi. Böyük marağa səbəb olan qalibiyyət nəinki Azərkosmosun, həmçinin Azərbaycanın dünya kosmos sahəsində nüfuzunu artırdı. Dünya əhəmiyyətli və prestijli bu tədbir Azərbaycanın beynəlxalq imicinə daha da artırılmasına, və konqresdən sonrakı yeni texnoloji dövrdə Azərbaycanın dünya kosmik fəaliyyət sahəsində nüfuzuna böyük töhfə verəcək.

17 sentyabr 2021-ci ildə Azərkosmos və BAF arasında 2023-cü ildə Azərbaycanın paytaxtı **Bakı şəhərində keçiriləcək 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin ev sahibliyinə dair rəsmi Saziş** imzalandı. İmzalama mərasimindən öncə, RİNN naziri cənab Rəşad Nəbiyev və BAF prezidenti Professor xanım Pascale Ehrenfreund 2023-cü ildə Bakıda keçiriləcək tədbirin dünya və ölkə üçün əhəmiyyətindən, BAF ilə Azərkosmos arasında səmərəli əməkdaşlıqdan bəhs edib və tədbirin 50 illik fasilədən sonra yenidən bu regionda keçirilməsi xüsusilə vurğulanıb. Daha sonra İmzalama mərasimi aparıcı yerli media nümayəndələrinin iştirakı ilə brifinq keçirilməsi ilə tamamlandı.

RİNN və BAF arasındakı görüşdən, 2021-ci il

2023-cü ildə Bakıda keçiriləcək konqresə marağın artırılması və beynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandırmaq məqsədilə 2021-ci il ərzində Azərkosmos Beynəlxalq Astronavtika Federasiyasının bir sıra tədbirlərində təmsil olundu.

"GLEX 2021" tədbiri

14-18 iyun 2021-ci il tarixlərində Rusiya Federasiyasının Sankt Peterburq şəhərində keçirilən "Global Space Exploration

Conference GLEX 2021" tədbiri ərzində "BAK 2023 Bakı" tədbirinin təbliğat kampaniyası keçirildi. Tədbirinin açılış mərasimində çıxış edən nazir Rəşad Nəbiyev BAF 2023 tədbirinin vacibliyindən danışdı və konfrans iştirakçılarını Bakıda keçiriləcək 74-cü Konqresə dəvət etdi.

Azərkosmos Konfrans çərçivəsində təşkil edilmiş sərgidə **öz stendi ilə iştirak etdi** və sərgi ziyarətçilərinə BAK 2023 broşurları və digər təbliğat materialları təqdim etməklə məlumat verdi. Tədbir zamanı **Azərkosmos stendinə** təxminən **200 nəfər** ziyarətçi sayı qeydə alınıb. Eyni zamanda komandamız tədbir ərzində ümumilikdə 25 səmərəli görüş keçirdi.

72-ci Beynəlxalq Astronavtika Konqresi

Azərkosmos 25-29 oktyabr 2021-ci il tarixində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində

"Bəşəriyyətə naminə addım atmaq, yenilik edək və kəşf edək" mövzusunda həsr olunmuş "Dubay IAC 2021" tədbirində özünün iki stendi ilə təmsil olundu. Beş gün davam edən tədbirin panel çıxışlarında auditoriyaya ölkəmizin son 10 ildə kosmik sahədə əldə etdiyi

nailiyyətlər, Azərbaycan Kosmik Agentliyinin fəaliyyəti, qlobal və regional səviyyədə kosmik diplomatiya və tərəfdaşlığın qurulması, elm, təhsil və sənaye sahələrində davamlı formada bilik və bacarıqların artırılması, habelə telekommunikasiya və Yer müşahidəsi xidmətləri üzrə qurulan əməkdaşlıqların ölkəmiz üçün əhəmiyyətindən bəhs olundu. Dubay tədbirində Azərkosmos və "BAF 2023 Bakı" stendlərinə ziyarətçi sayı təxminən 2500 nəfər olmuşdur. Eyni zamanda, tədbir

IAC Dubay 2021 tədbiri, Azərkosmosun stendi

çərçivəsində 50-si yeni əlaqə olmaqla **130-a yaxın görüş** keçirildi.

Azərkosmos eyni zamanda həyata keçirilən bir sıra digər beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etdi.

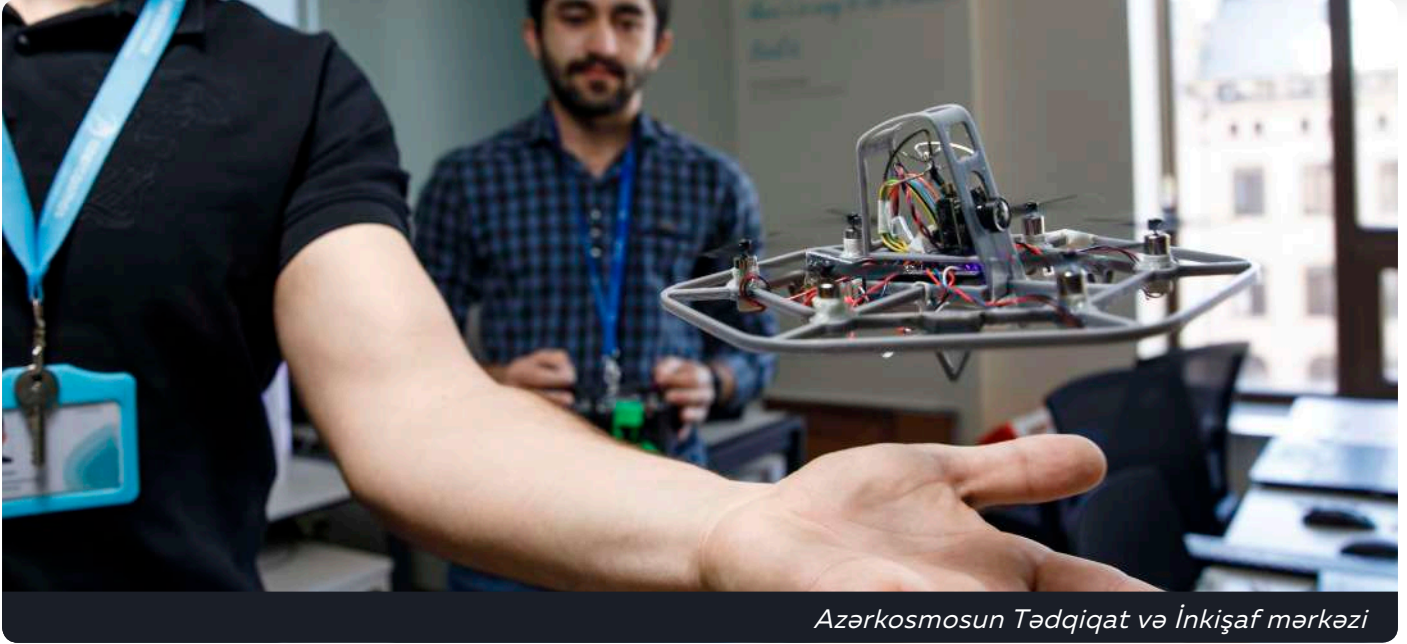
İl ərzində Azərkosmosun nümayəndə heyəti BMT-nin Kosmik Məsələlər üzrə Hüquqi Komitəsinin Avstriyada keçirilən iclaslarında və "İntersputnik" Beynəlxalq Kosmik Rabitə Təşkilatının 26-cı sessiyasında iştirak etdi. Eyni zamanda Azərbaycan Respublikası bu il **Avropa Peyk Rabitəsi Təşkilatının (EUTELSAT)** Assambleyasında təşkilatın Məşvərət Komitəsinə yenidən üzv seçildi.

15-18 iyun 2021-ci il tarixində Azərkosmos Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərində telekommunikasiya sahəsinə həsr olunmuş "CSTB 2021" sərgi-forumunda öz stendi ilə iştirak etdi. Sərgi **MDB ölkələrindən olan** yayım şirkətləri, televiziya kanalları və data layihələrini həyata keçirən özəl və dövlət qurumlarını bir araya toplayan tədbirdir.

Eyni zamanda, "26-28 oktyabr 2021-ci il tarixlərində Dubay şəhərində telekommunikasiya, televiziya yayımı və data layihələrinə həsr olunmuş beynəlxalq **"Cabsat 2021"** sərgi-konfransına özünə məxsus stend ilə qatıldı.

7. TƏDQIQAT VƏ İNKİŞAF

Azərkosmosun Tədqiqat və İnkişaf mərkəzi

Azərbaycan Respublikasında innovativ inkişaf sahəsində koordinasiyanın təmin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 10 yanvar 2019-cu il tarixli 881 nömrəli Sərəncamının 1.2 bəndinin icrası ilə əlaqədar Azərkosmos innovativ inkişafın (o cümlədən startap fəaliyyətinin) dəstəklənməsi sahəsində bir sıra işlər görüb.

Azersky peykindən əldə olunan təsvirlərin ölkə daxilində istifadəsini təşviq etmək və Azərbaycanda Yer səthinin məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına təkan vermək məqsədilə 2020-ci ildə Azərkosmosda keçirilən müsabiqə qalibləri ilə görüşlər 2021-ci ildə də davam etdirilib. Peyk təsvirləri təqdim edilmiş hüquqi şəxs və tədqiqatçılarla da işlər davam etdirilir.

Elmi tədqiqatların dəstəklənməsi istiqamətində, həmçinin ölkədə kosmik sahədə **magistratura** və **doktorantura** təhsilinin genişlənməsi məqsədilə müxtəlif ali təhsil müəssisələri və

beynəlxalq kosmik agentliklərlə danışıqlar aparılıb.

Hesabat dövründə Azərkosmosda **süni intellekt** vasitəsilə peyk təsvirlərində dəyişikliklərin müəyyənləşməsi, **minalanmış sahələrin** aşkarlanması texnologiyaları və digər istiqamətlər üzrə tədqiqatlar aparılıb. Peyk təsvirləri əsasında dinamik və rastr layların və onların meta məlumatlarının nümayiş edilməsinə və laylar üzərində müxtəlif işlərin aparılmasına imkan verən **Elektron Xidmətlər Portalı** (WebGIS) təkmilləşdirilib. Həmçinin, Azərkosmosun Milli Aviasiya Akademiyası ilə birgə CİS (Coğrafi İnformasiya Sistemləri) Təlim Mərkəzinin qurulması barədə razılıq əldə olunub.

Sinqapurun "Infinite Orbits PTE Ltd" şirkəti ilə peyk xidmətlərinin göstərilməsinə dair strateji əməkdaşlıq

"Infinite Orbits PTE Ltd." Sinqapur şirkəti "Yeni Kosmos" (NewSpace) sektorunda innovativ həll ilə çıxış edərək kiçik büdcəli peykların hazırlanıb xüsusi məqsədli peyk xidmətlərinin verilməsini təklif edir və əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də peyk operatorlarına orbitdə xidmətlər göstərir.

"Infinite Orbits PTE Ltd." ilə müzakirələr əsasında 2021-ci il ərzində **Anlaşma Memorandumu** daha sonra isə **Strateji Əməkdaşlıq Müqaviləsi** imzalanıb. Müqaviləyə əsasən, tərəflər Azərbaycanda kosmik sənayenin genişləndirilməsi üçün peykların istehsalı və istismarını birgə inkişaf etdirəcək. Bu əməkdaşlıq strateji biznes və əməliyyatlarda uzunmüddətli tərəfdaşlığın başlanğıcını və daim dəyişən biznes ehtiyaclarına və tələblərinə cavab verən proseslərinin inkişafını da nəzərdə tutur.

Bilik, innovasiyalar və yeni və rəqəmsal texnologiyalar əsaslı layihələr

2021-ci ildə Azərkosmos tərəfindən peyk təsvirlərinin və təsvirlər əsasında hazırlanmış

interaktiv xəritə xidmətlərinin göstərilməsini nəzərdə tutan proqram təminatı və bulud əsaslı server resurslarının təşkil edib. Veb portal ilə Azərkosmosun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq dövlət sifarişləri, həm də yerli və xarici kommersiya, həmçinin elmi məqsədlər üçün xəritə xidmətlərinin verilməsi nəzərdə tutulub. Hal-hazırda **Elektron Xidmətlər Portalının (WebGIS)** təkmilləşməsi və satış məqsədləri üçün işlər davam etdirilir.

Azərkosmosda **tədqiqat və inkişaf fəaliyyəti** sahəsində "Meşə sahələrinin süni intellekt metodları vasitəsilə aşkarlanması" layihəsi çərçivəsində müxtəlif meşə dəyişikliklərinin avtomatik təyin edilməsi və monitorinq məqsədilə yaradılmış "TerraNet" platformasının xüsusiyyətləri mövzusunda tədqiqat layihəsi icra edilib. Bu istiqamətdə əldə edilən nəticələr əsasında peyk təsvirlərində dəyişikliklərin aşkarlanması üçün yeni alqoritm xüsusi daxili istifadədə olan **TerraNet platformasına** inteqrasiya edilib. Bundan başqa ölkə ərazisində yeni tikililərin, söküntülərin peyk təsvirləri ilə monitorinqinin aparılması məqsədilə süni intellekt alqoritmi əsasında işləyən veb əsaslı platformanın xüsusiyyətləri mövzusunda tədqiqat layihəsi həyata keçirilib.

2020-2021-ci illər üzrə "Yer səthinin məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin təşviqi" layihəsi

Layihənin əsas məqsədi "Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda nəzərdə tutulan tədbirlərlə bağlı prioritet hesab edilən sahələr üzrə elmi

7. TƏDQIQAT VƏ İNKİŞAF

tədqiqatla məşğul olan hüquqi şəxslərə və tədqiqatçılara texniki dəstək verməkdir. Həmçinin, "Azersky" peykindən alınan məlumatlardan istifadə etməklə ölkə daxilində Yer səthinin məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin faydasını təşviq etmək və inkişafına təkan vermək olub. Layihənin seçilmiş 4 qalibinə Azersky peyk təsvirləri təqdim edilib:

1. Bakı Dövlət Universitetinin əməkdaşları tərəfindən təqdim edilən **"Şirvan zonası çaylarında məcra proseslərinə antropogen amillərin təsirinin tədqiqi"** layihəsi
2. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən təqdim edilən **"Cəlilabad rayonunda taxıl əkinlərinin cari vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və taxıl məhsuldarlığının proqnozlaşdırılması"** layihəsi
3. Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin əməkdaşları tərəfindən təqdim edilən **"Abşeron magistral kanalının təsir zonasında suvarılan torpaqlarının ekoloji-meliorativ qiymətləndirilməsi"** layihəsi
4. Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti İnformasiya Texnologiyaları və Məlumat İdarəetmə Mərkəzinin əməkdaşları tərəfindən təqdim edilən **"Peyk təsvirləri əsasında Sabirabad rayonunda əkilən bitkilərin cari vəziyyətinin qiymətləndirilməsi"** layihəsinin icra edilməsi üçün Azersky peyk təsvirləri təqdim edildi.

"Yer səthinin məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin təşviqi" layihəsi qalibləri

Tədqiqat və İnkişaf mərkəzində iş prosesi

Startapların dəstəklənməsi

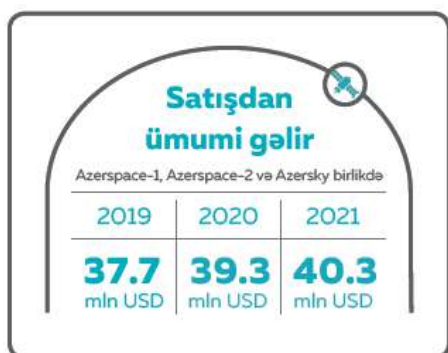
Azerkosmos kosmik xidmətlər və yaxın sahələrdə innovativ startap layihə və məhsullarının aşkar edilməsi, onların inkişafı və bazara çıxışının asanlaşdırılmasına dəstək verilməsi məqsədilə 2019-cu ildə həyata keçirdiyi **"NewSpace" Biznes Akselerator Proqramının** qaliblərinə dəstəyini göstərməkdədir. Ötən ilin sentyabr ayında qalib startaplardan biri olan OrientMap ilə görüş təşkil edildi və layihə idarəetməsi üzrə tövsiyələr verildi. Hal-hazırda öz məhsul və prototiplərinin hazırlanması istiqamətində işləri davam etdirilir. Bununla yanaşı, ölkə daxilində və beynəlxalq kosmik bazarda potensiallı startapların axtarılması və qiymətləndirilməsi üçün də işlər aparıldı.

8. MALİYYƏ HESABATLARI

Daxili nəzarət sisteminin təkmiləşdirilməsi, yaranan risklər barədə məlumatların toplanması, mövcud risklərin təkrar qiymətləndirilməsi və minimallaşdırılmasına dair tədbirlər il ərzində keçirilmiş daxili auditlər, yoxlamalar və cari operativ tədbirlər vasitəsilə həyata keçirilib. Daxili və kənar auditorların tövsiyələrinin icrasına nəzarət icra edilib. Mühüm risklərin aydınlaşdırılması və bu risklərin minimuma endirilməsi üzrə mümkün planların öyrənilməsi üçün növbəti tədbirlər görülüb, illik və cari maliyyə hesabatlarının hazırlanma prosesinə və nəticələrinə nəzarət "Management Information System" (MIS) və müvafiq daxili auditor vasitəsilə təşkil edilib. Azərkosmos tərəfindən qanun və normativ sənədlərə riayət edilməsi üzrə nəzarət il ərzində aparılmış Daxili audit vasitəsilə həyata keçirilib. 2021-ci ilin maliyyə göstəriciləri ilə aşağıdakı keçiddən tanış ola bilərsiniz: Keçid: [Azərkosmosun maliyyə hesabatı](#)

İl ərzində İSO 9001:2015 və İSO 27001 beynəlxalq standartların tələblərinin düzgün icrasına cari nəzarətin təmin edilməsi ilə bağlı, keyfiyyət və informasiya təhlükəsizliyi fəaliyyətinin koordinasiyası ilə bağlı tapşırıq və vəzifələrin icrası, eyni zamanda vaxtı-vaxtında daxili və kənar auditlərin keçirilməsi təmin edildi. Monitoring fəaliyyəti – daxili nəzarətin hər bir komponentinin mövcud və işlək olmasını aşkar etmək və qiymətləndirmək məqsədilə tapşırıq və vəzifələrin icrası çərçivəsində həyata keçirilib. Buraya təchizat və satınalmalar, peyklərin idarəedilməsi, informasiya texnologiyalar, satış və xidmətlərin göstərilməsi, layihələrin idarəedilməsi sahəsində görülən fəaliyyətlərə nəzarət və tövsiyələrin verilməsi daxili auditlər, yoxlamalar və cari operativ nəzarəti daxildir.

Biznes göstəricilərimiz

2021-ci ildə

Telekommunikasiya peykləri
üzrə satış hədəfinə çatma faizi

90%+

Müşahidə peyki xidmətləri üzrə
satış hədəfinə çatma faizi

92%

Azərkosmos 2021-ci ili mənfəətlə başa vurub.

9. GƏLƏCƏYƏ DAİR PLANLAR

Azərbaycan 2030

1. Dayanıqlı artan rəqabət qabiliyyətli iqtisadiyyat

2. Dinamik, inklüziv və sosial ədalətə əsaslanan cəmiyyət

3. Rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanı

4. İşğaldan azad olunmuş ərazilərə böyük qayıdış

5. Təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamı ilə "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" təsdiqlənib. Ölkəmizin uzunmüddətli davamlı və sürətli inkişafı üçün **cəmiyyət, biznes və dövlət üçlüyünün** uğurlu əlaqəsinin möhkəmləndirilməsini, özəl təşəbbüslərin yaradıcı və innovativ əsaslarla inkişaf etdirilməsini, insan kapitalının müasirləşdirilməsini və rəqəmsal iqtisadiyyatın genişləndirilməsini ehtiva edən sosial-iqtisadi inkişafa dair növbəti onillikdə beş Milli Prioritet müəyyənləşdirilib.

Qeyd edilən Milli Prioritetlər, eyni zamanda, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının "Dünyamızın

transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində gündəlik"dən irəli gələn öhdəliklərin icrası istiqamətində də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Azərkosmos növbəti fəaliyyət illərində qeyd edilən **beş Milli Prioritete** birbaşa və ya dolaylı yolla öz töhfəsini verəcək:

1. İki telekommunikasiya, bir Yerin məsafədən müşahidəsi peyki, həmçinin mövcud resurs və infrastrukturun kommersiyalaşdırılması hesabına ölkəyə xarici valyuta axınının gətirilməsinə; qeyri-neft sektoru, yəni yüksək texnoloji xidmətlərin ixracı ilə dayanıqlı artan rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyata;
2. Peyk rabitəsi vasitəsilə şəhər-kənd rəqəmsal bərabərsizliyini aradan qaldırmaq; ucqar ərazilərdə yaşayan əhaliyə kəsintisiz, sürətli və etibarlı peyk rabitəsini əl çatan edərək dinamik, inklüziv və sosial ədalətə əsaslanan cəmiyyətə;
3. Ölkədə bir sıra tədqiqat və inkişaf yönümlü layihələr icra edərək təhsil müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq əlaqələri yaratmaq; kosmik fəaliyyət sahəsini gənclər arasında təbliğ edərək rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanına;
4. Yerli qurumlara telekommunikasiya və peyk təsvirləri xidmətləri təqdim edərək işğaldan azad olunmuş ərazilərə böyük qayıdışa;
5. Peyk təsvirləri vasitəsilə meşələrin, su resurslarının və digər təbii sərvətlərimizin mütəmadi olaraq monitorinqi və təhlili nəticəsində təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsinə.

Beləliklə, növbəti illər üçün və uzunmüddətli perspektivdə Azərkosmos öz strateji inkişaf planını formalaşdırarkən Milli Prioritetləri rəhbər tutur və öz strateji fəaliyyət istiqamətlərini uyğunlaşdırır.

Bu gün dünya kosmik sənayesi özünün ikinci dirçəliş dövrünü yaşayır. Ötən əsrin 60-cı illərində olduğu kimi bugün yenidən "Kosmik yarış" erası geniş vüsət alıb. "Kosmik yarış"ın yenidən başlamasının əsas səbəbləri orbitə çıxarılanın dəyərinin azalması, çox istifadəli raketlərin istifadəyə verilməsi, kiçik ölçülü peyklərin bazara daxil olmasıdır.

Eyni zamanda da kosmosun kommersiya-laşdırılması, hökumətlərin kosmik proqramların icrasına artan marağı sahənin sürətli inkişafına, dağıdıcı texnologiyaların, innovativ həllərin yaranmasına gətirib çıxarır.

Bazarı dəyişdirən peyk layihələri kosmik agentliklər qarşısında yeni perspektivlər açır və onları bu global çağırışlara uyğunlaşmağa vadar edir. Azərkosmos da kosmik agentlik kimi növbəti illərdəki fəaliyyəti ərzində ölkədə kosmos sahəsində dayanıqlı inkişafın təmin olunmasını, milli maraqların qorunmasını, kosmik ekosistemin yaradılmasını, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsini əsas məqsədləri kimi görür.

Bazarı dəyişdirən yeni peyk layihələri

Son illərdə orbitə buraxılan peyk qruplaşmaları layihələri kosmik sənaye və xidmətlər bazarının şərtlərini yenidən formalaşdırır. "BryceTech" analitik təhlil və mühəndislik şirkətinin dərc etdiyi hesabatlar əsasən 2020-ci ildə orbitə buraxılan kiçik peyklərin 937-si "SpaceX" şirkətinin "Starlink" və "OneWeb" layihələri çərçivəsində buraxılıb. Hər iki layihə dünyada peyk rabitəsini daha əlçatan və qiymət baxımından münasib etməyi hədəfləyir, üstəlik xidmətləri qeyri-geostasionar orbitlərdən təqdim etməyi planlaşdırır. İstehlakçıların gözləntiləri prizmasından yanaşdıqda gündəlik həyatda və biznesdə internetdən istifadə, Mobil data, HD yayıma tələbat durmadan artır, sosial media istifadəsi sürətlə genişlənir. Medianın interaktivliyi artır, artıq istifadəçilər istədikləri məzmunu istədikləri zaman istədikləri media daşıyıcı vasitəsilə əldə etmək imkanına malikdirlər. Bu zaman insanların, sosial qrupların seçimləri daha vacib olur. Azərkosmos öz xidmətlərinin təqdim edilməsində belə trendləri nəzərə almalıdır.

Daxili potensialı nəzərə alaraq, xarici amillərin yaratdığı imkanlar və təhlükələr də Azərkosmos tərəfindən yaxından izlənilir. Belə ki, kiçik peyk qruplaşmalarının orbitə buraxılması, optik peyk təsvirlərinin **Süni İntellektin** tətbiqi ilə hazır həllərə çevrilməsi, orbitdə xidmətlərin çeşidliliyinin və tətbiq sahələrinin artması Azərkosmos üçün də yeni imkanlar yaradır. Bu imkanlar düzgün qiymətləndirilmədikdə və kosmik fəaliyyət sahəsində baş verən yeniliklər, təşəbbüslər agentlikdə tətbiq edilmədikdə artıq bu təhlükələrə çevrilmiş olur və Azərkosmosa yeni risklər yarada bilər. Belə ki, Azərkosmos yalnız peyk təsvir satışı ilə məşğul olarsa, bu zaman iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə hazır həllər təqdim edən şirkətlərin ümumi bazarda payını artıraraq öz mövqeyini itirmiş olacaq. Bu tip yeniliklər inkişafa təkan kimi nəzərə alındıqda o zaman əlavə dəyər xidmətləri yüksək rəqabət şəraitinə tab gətirə biləcək və nəticədə Azərkosmos bazar mövqeyini möhkəmləndirə və gəlirlərini artırma biləcək.

10. QISALTMALAR

ASC	Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
Azərkosmos	Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos) publik hüquqi şəxs
BAF	Beynəlxalq Astronavtika Federasiyası
BAK	Beynəlxalq Astronavtika Konqresi
BMT	Birləşmiş Millətlər Təşkilatı
CİS	Coğrafi İnformasiya Sistemləri
CNSA	China National Space Administration (Çin Milli Kosmos Administrasiyası)
DTA	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi
EGNOS	European Geostationary Navigation Overlay Service (Avropa Geostasionar Naviqasiya Xidməti)
ESA	European Space Agency (Avropa Kosmik Agentliyi)
ESOA	EMEA Satellite Operator's Association (Avropa, Orta Şərq və Afrika Peyk Operatorları Assosiasiyası)
EYPİM	Ehtiyat Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzi
ƏYPİM	Əsas Yerüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzi
HD	High Definition (Yüksək Keyfiyyət)
HTS	High Throughput Satellites (Böyük tutumlu peyklər)
ISPRS	The International Society for Photogrammetry and Remote Sensing (Fotoqrammetriya və Məsafədən Zondlama üzrə Beynəlxalq Cəmiyyət)
ITSO	International Telecommunications Satellite Organization (Beynəlxalq Telekommunikasiya Peyki Təşkilatı)
KTN	Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
MCC	Mission Control Center (Missiya Nəzarət Mərkəzləri)
NASA	The National Aeronautics and Space Administration (Milli Aeronavtika və Kosmos Administrasiyası)
NBA	National Basketball Association (Milli Basketbol Assosiasiyası)
NLES	Navigation Land Earth Stations (Naviqasiya Yerüstü Stansiyaları)
RIMS	Ranging and Integrity Monitoring Stations (Sıralama və İnteqrasiya Monitoring Stansiyası)
RİNN	Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi
VSAT	Very Small Aperture Terminal
WTA	World Teleport Association (Dünya Teleport Assosiasiyası)

Azərbaykosmos

Ü.Hacıbəyli küç. 72, M5, AZ1000
Bakı, Azərbaycan

Tel: +994 (12) 310 00 55
+994 (12) 565 00 55

info@azercosmos.az
www.azercosmos.com